

Myšlienka integrácie Slovenska stála pri vzniku SDKÚ Ivan Harman, generálny sekretár SDKÚ	5
Slovensko napísalo históriu Mikuláš Dzurinda, predseda vlády SR a predseda SDKÚ	6
Pozícia Slovenska v budúcej Európskej únii a NATO Eduard Kukan, minister zahraničných vecí SR a podpredseda SDKÚ pre zahraničnú politiku	11
Celosvetové bezpečnostné hrozby a pozícia SR Ivan Šimko, minister obrany a podpredseda SDKÚ pre vnútornú politiku	14
Pozícia národných parlamentov v rozšírenej Európskej únii Zuzana Martináková, podpredsedníčka NR SR a podpredsedníčka SDKÚ pre tretí sektor, sociálne veci a rodinu	18
Ekonomické reformy a integrácie Slovenska do EÚ Ivan Mikloš, minister financií, podpredseda vlády a podpredseda SDKÚ	21
Na konferencii SDKÚ „Slovensko v európskom kontexte“ vystúpil aj kandidát SDKÚ na post európskeho komisára, Ivan Štefanec	25
Inštitucionálny rámec EÚ (ER, EK, EP) Ivan Korčok, štátny tajomník MZV SR	27
Budúcnosť NATO a význam transatlantických vzťahov pre Slovensko, Európu Martin Fedor, štátny tajomník MO SR	31
Možnosti čerpanie fondov EÚ Ján Hurný, štátny tajomník MVaRR SR	33
Vyhlásenie SDKÚ k základným aspektom EÚ	36

„Myšlienka integrácie Slovenska stála pri vzniku SDKÚ...“

Milí priatelia,
dostáva sa Vám do rúk výstup z konferencie Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie "Slovensko v Európskom kontexte", ktorá sa konala 12. júla 2003 v Prešove.

Slovenská demokratická a kresťanská únia sa od svojho vzniku výrazne podieľala a podieľa na integrácii Slovenskej republiky do európskych a transatlantických štruktúr. Myšlienka integrácie Slovenska, jeho začlenenia do rodiny slobodných, slušných a zodpovedných krajín a neochvejná viera v to, že aj slovenská spoločnosť je zrelá a schopná vyznávať moderné civilizačné trendy a overené tradičné hodnoty, stála aj pri vzniku našej strany. Historický vývoj dokázal opodstatnenosť tejto idey.

Príznačnou ilustráciou je už prvá Generálna línia SDKÚ, prijatá na ustanovujúcom kongrese SDKÚ 17. novembra 2000. Píše sa v nej: „SDKÚ vznikla so zámerom sformulovať dostatočne silný preroformný a prointegračný politický prúd v slovenskej politike. Bez takéhoto zoskupenia – bez silnej SDKÚ – Slovensko nebude mať dostatočne vplyvnú politickú silu, ktorá by mohla krajinu priviesť v budúcom volebnom období do NATO a EÚ. Čítame osobitný záväzok za dokončenie integračných procesov vo volebnom období po roku 2002.“

Áno, Slovenská demokratická a kresťanská únia vždy stála a bude pevne stáť na pozíciách integrácie a atlantickej spolupráce. V tomto je náš postoj vnútorne absolútne konzistentný a stabilný. SDKÚ nikdy nepodporila a ani nepodporí akúkoľvek vnútropolitickú či zahraničnú aktivitu, ktorá by mohla spochybniť, prípadne zabrzdiť integráciu Slovenska do európskych a transatlantických štruktúr.

Tento náš postoj je postoj hodnotový, nie účelovo politikársky. Naša strana je oddaná univerzálnym hodnotám slobody, pluralitnej demokracie, právneho štátu, ľudským právam a občianskym slobodám a trhovému hospodárstvu. Sme presvedčení o tom, že práve uplatňovanie týchto hodnôt, pri správe vecí verejných, efektívne slúži blahu všetkých občanov. Určite nie je náhoda, že vyznávanie týchto hodnôt je prirodzené aj pre krajiny združené v Európskej únii.

Volebný rok 2002 potvrdil aj hodnotové smerovanie Slovenska. Pre SDKÚ bola téma integrácie do Európskej únie a NATO hlavným bodom volebnej agendy. A treba povedať, že to bola agenda víťazná. Predseda SDKÚ Mikuláš Dzurinda sa opätovne stal predsedom vlády a podpredseda SDKÚ Eduard Kukan sa opätovne stal ministrom zahraničných vecí Slovenskej republiky. Parlamentné voľby ukázali, že európska integrácia, hlavná myšlienka slovenskej zahraničnej politiky, získala absolútnu podporu občanov. Slovenskej demokratickej a kresťanskej únii tak občania zverili do rúk plnú dôveru a zároveň zodpovednosť podieľať sa výrazným dielom pri dovršení integračného smerovania Slovenska, ktorý sme spolu našťastovali po voľbách v roku 1998. V súčasnosti, keď Slovenská republika podpísala prístupové zmluvy a občania potvrdili náš vstup do EÚ v referende, SDKÚ splnila jeden zo svojich hlavných volebných sľubov a "dokončila to, čo začala".

SDKÚ má aj naďalej ambíciu byť stranou, ktorá bude lídrom a garantom úspešného smerovania Slovenska v týchto zoskupeniach. Úlohou konferencie SDKÚ „Slovensko v Európskom

kontexte" bolo odpovedať na aktuálne otázky postavenia Slovenska v rozšírenej Európskej únii a Severoatlantickej aliancii. Rovnako bolo mimoriadne dôležité formulovanie pozícií SDKÚ na celý komplex otázok, súvisiacich s integráciou Slovenska. Konferencia sa stala jasnou ukázkou koncepcijnej práce SDKÚ, jej štruktúr, odborných sekcií i predstaviteľov.

Delegáti konferencie schválili „Vyhlásenie SDKÚ k základným aspektom EÚ“, ktoré je extraktom myšlienok a praktických téz, ktorými sú jednoznačne zadané postoje SDKÚ k problematike integrácie Slovenska do rozšírenej Európskej únie.

Ivan Harman
generálny sekretár SDKÚ

"Slovensko napísalo históriu"

Milí priatelia, vážení účastníci konferencie, chcem Vás na úvod všetkých pozdraviť a nesmierne sa teším, že sme sa dnes, v takej hojnej účasti, zišli v Prešove. Keď som si sadol na stoličku, tak mi Eduard Kukan šepol, že sa nám podarilo vybudovať peknú firmu a ja som mal presne ten istý pocit. Potom ešte dodal, že sa v tejto spoločnosti cíti veľmi dobre. Tak ma napadlo, tak trochu smutne, že škoda, že už iba tak krátko.

Je to veľmi povzbudzujúce, keď sa takto stretávame, pretože si myslím a rád to poviem tu v Prešove, kde má SDKÚ také pevné korene - je neobyčajne povzbudivé, keď si môžeme pokojne povedať a podľa mňa pravdivo: „priatelia, máme za sebou veľký kus práce“. Sme strana stále pomerne mladá, ale máme už veľa za sebou. Podarilo sa nám už pre našu vlasť, pre naše Slovensko, urobiť kus práce, čo je veľmi dôležité. Máme za sebou nielen kus práce, ale máme za sebou aj výsledky.

Ivan Harman vo svojom úvodnom príhovore povedal, že sme vlastne naplnili jeden z našich hlavných programových cieľov. Slovensko sa stáva členom transatlantického ekonomického a bezpečnostného spoločenstva. Vlastne, de jure ešte nie, ale de facto sa stávame členom Európskej únie.

Je to naozaj pravda – napĺňa sa jeden z našich hlavných programových cieľov – a preto myslím, je celkom logické, že témou našej dnešnej programovej konferencie je „Slovensko v európskom kontexte“. Nebudeme, tu v Prešove, hovoriť o tom, že naša budúcnosť je v Európe, nebudeme sa

musieť o tom nijako presvedčať, ani nebudeme sľubovať našim voličom, že zabezpečíme ten posledný, rozhodujúci krôčik... Budeme hovoriť o prítomnosti a najmä budeme hovoriť o budúcnosti. Budeme hovoriť o budúcnosti Slovenska, ale aj o budúcnosti Európy, na ktorú chceme, aj my, konkrétne vplývať.

Slovensko napísalo históriu. Splnil sa politický sen mnohých generácií – u nás doma, ale najmä v Európe. Veľký slovenský politik Milan Hodža, ktorý videl Slovensko v spojení s európskymi národmi, zodvihol na Slovensku zástavu politickej idey, ktorú sme prevzali a priniesli ju do cieľa. Nebola to jednoduchá cesta, ba dá sa povedať, že to bola strastiplná cesta. Na tej ceste boli aj omyly aj ilúzie. Obete dvoch totalitných režimov. Utrpenie a zmanrené ľudské osudy. Potom sloboda, ale aj blúdenie.

My, naša SDKÚ, politici, ktorí ju založili, a politické prúdy, ktoré sa v nej spojili - dnes môžeme s dobrým pocitom povedať, že máme za sebou veľký kus práce na tomto politickom diele. Na nás bola najväčšia ťarcha a zodpovednosť vyvieť Slovensko z medzinárodnej izolácie. Dúfam, že si pamätáme tie roky 97 - 98, ale aj to čo nasledovalo po septembrových voľbách v roku 1998. My sme niesli najväčšiu ťarchu politickej a vládnej zodpovednosti v prístupovom procese. Niesli sme najväčšiu ťarchu zodpovednosti za veľakrát ťažké rozhodnutia, v ktorých sa formovala nová zahraničná politika Slovenska: politika, ktorá cíti spoluzodpovednosť aj za Európu, aj za vývoj vo svete.

Zvládli sme to, lebo sme dôverovali ideálom, ktoré vyznávame. Na základe ktorých sme zakladali našu politickú stranu. Zvládli sme to aj preto, lebo sme konali v prospech Slovenska a vždy v našej politickej agende, v našej politickej hierarchii bolo na prvom mieste Slovensko.

Neboli by sme to zvládli, ak by sme neboli vnútorné sily. Nezvládli by sme to, ak by sme si nedôverovali počas celého predchádzajúceho volebného obdobia, aj pred voľbami. Ale zvládli sme to, pretože naše ciele boli poctivé voči ľuďom, voči Slovensku. Išli sme poctivo aj do minulých parlamentných volieb, hoci niektoré prieskumy verejnej mienky nám nedávali nijaké šance. Naše ciele zostávajú poctivými aj naďalej. Na tomto mieste sa Vám chcem za to všetkým poďakovať. Za všetko, čo ste urobili pre Slovensko a pre SDKÚ.

Na pôde konferencie Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie chcem pripomenúť, že sme tento rok ukoťili našu stranu v európskej politike – v Európskej ľudovej strane. Naša história, história SDKÚ, má vyše troch rokov. Za tento krátky čas sme sa stali rešpektovaným partnerom európskych konzervatívnych a ľudových strán. Partnerom, ktorého rešpektujú za naše postoje v časoch medzinárodných kríz, za našu vernosť reformám doma, za našu vernosť princípom demokracie a zodpovednosti na domácej pôde. Získali sme priateľov, s ktorými chceme presadzovať zdieľané hodnoty. A získali sme priateľov a partnerov aj pre presadzovanie záujmov Slovenska na európskej politickej scéne.

Budeme tieto väzby posilňovať, v prospech záujmov Slovenska a v prospech presadzovania našich ideálov v európskej politike. Dovoľte mi oznámiť Vám, že Slovenská demokratická a kresťanská únia privíta a bude hosťiteľom popredných predstaviteľov európskych ľudových a konzervatívnych strán, predstaviteľov strán združených v Európskej ľudovej strane, v septembri v Bratislave, na veľkej medzinárodnej konferencii.

Samozrejme, po vstupe Slovenska do Európskej únie je našou ambíciou, ambíciou SDKÚ, posilniť najsilnejšiu frakciu v Európskom parlamente.

Voľby do EP, ktoré sa uskutočnia presne o 11 mesiacov od dnešného dňa, bude SDKÚ považovať za jednu zo svojich najväznejších politických a stranických priorit. Naša politika nasmerovala Slovensko do Európy. A naša politika musí byť prítomná aj pri rozhodovaniach o jej budúcnosti, v novom funkčnom období Európskeho parlamentu.

Voľby do Európskeho parlamentu nebudú u nás voľbami o rozdelení politickej moci. Budeme rozhodovať o tom, aká politika bude reprezentovať Slovensko v Európe, nielen reprezentovať, ale ako reprezentácia bude presadzovať naše záujmy, naše videnia, naše hodnoty, naše priority. Chceme, aby to bola politika SDKÚ – politika, ktorá vyznáva princípy subsidiarity, solidarity a súdržnosti, a ktorá reprezentuje patriotizmus, vlastenectvo. Ale voľby do Európskeho parlamentu rozhodnú aj o tom, či sa oslabia, alebo posilnia tieto princípy na celoeurópskej úrovni. Či zástupcovia

Slovenska v Európskom parlamente neposilnia tie tendencie a takú politiku, ktorá ohrozuje európsky projekt, a to je politika centralizmu a egoizmu, ale aj nacionalizmu, populizmu a neraz aj socializmu. To by sa v Európe nemalo stať. Namiesto centralizmu budeme stavať subsidiaritu, proti egoizmu budeme stavať solidaritu a proti nacionalizmu vlastenectvo, patriotizmus. Proti populizmu sa budeme presadzovať trpezlivosťou a poctivým hľadáním a presadzovaním pravdy. Proti socialistickým chiméram našou zodpovednosťou, iniciatívou a trpezlivosťou. Budeme presadzovať, aby Európska únia bola o ľuďoch a ich potrebách. Bude dôležité nielen to, kto sedí v Národnej rade Slovenskej republiky, ale bude nesmierne dôležité, aj pre Slovensko, aj pre Európu, kto bude sedieť v Európskom parlamente. SDKÚ chce takúto politiku presadzovať nielen na Slovensku, ale aj v Európskom parlamente. Osudy Slovenska a Európy sú spojené – a posilnenie negatívnych politik by bolo proti záujmom tak Slovenska, ako aj Európy. Európsku zodpovednosť, zodpovednosť za vývoj na Slovensku bude mať vo voľbách do Európskeho parlamentu Slovenská demokratická a kresťanská únia.

Dámy a páni, tak, ako už bolo viackrát povedané, milí priatelia, dnes je našou témou Slovensko v európskom kontexte. Slovensku sa bude dariť v európskom kontexte aj podľa toho, ako zvládne domáci - politický – kontext. A preto sa musím krátko zastaviť aj pri domácej politickej scéne.

Isto si pamätáte, že Vladimír Mečiar sa vyhovárал, že robí dobrú politiku doma, len ju nechápu v za-

hraničí. O nás zase hovorí, že máme vynikajúce echo v zahraničí, len to všetko nevieme zvládať doma. Aj jedno je švindeľ, aj druhé je švindeľ. Máme len takú reputáciu v zahraničí, akú robíme domácu politiku na Slovensku, akú robíme vnútornú politiku. A preto sa chceme pri tejto téme pozastaviť.

Sú politici a politické strany, ktorí založili svoju politiku na tom, že profitujú z problémov. Sú politické strany, ktoré postavili svoju politiku na vyvolávaní konfliktov, na politikárčení. Dokonca až rozoštvávaní. V inom prípade je to populizmus, ktorý nedbá na skutočné záujmy vlasti. V ďalšom prípade osobné či skupinové záujmy.

Nikdy nesmieme spustiť z očí, že našou prvordnou povinnosťou je predovšetkým záujem Slovenska, až potom záujem politickej strany. **Politika SDKÚ bola a zostane spojená so záujmami Slovenska. Budeme úspešní, keď sa nám podarí pre Slovensko urobiť užitočné veci. Keď budeme rozmýšľať, čo je najlepšie pre krajinu, a tak budeme konať – a neodradí nás, že to býva aj ťažké, aj zložité. A hlavne, budeme úspešní, keď sa budeme dôsledne držať mandátu, ktorí nám dali voľiči v parlamentných voľbách.**

Voľiči nám dali pre toto volebné obdobie najväčší diel vládnej zodpovednosti. Znovu sme v pozícii, kedy najpevnejšie držíme agendu vládneho programu. Znovu sa sme v pozícii, kedy je našou zodpovednosťou pomenovať veci jasne, pravdivo a poctivo.

Pravdivé a poctivé je povedať, že voliči nám dali mandát urobiť náš slovenský domov modernejším, efektívnejším, spravodlivejším, ekonomicky prosperujúcejším a perspektívnejším. Že očakávajú viac zahraničných investícií, nižšie dane z príjmov a nižšie odvody, viac pracovných príležitostí, dôchodkovú reformu, lepšie zdravotníctvo, výkonnejšie školstvo, viac spravodlivosti a samozrejme aj poriadok v justícii.

Pravdivé a poctivé je povedať, že voliči si želali spojiť našu skúsenosť s novými nápadmi. Tak, ako sme im to ponúkli v našej kampani, spomeňte si, pred jeseňou minulého roku. Aby užitočné veci išli ľahšie, rýchlejšie, ale aj s novými impulzmi.

Ale pravdivé a poctivé je povedať, že nové nápady a myšlienky, ktoré mali byť na úžitok Slovensku, sa zmenili na témy zástupné a témy zástupné sa zmenili na prostriedok v mocenskom boji.

Je pravdou, že volebné programy strán našej vládnej koalície mali veľa spoločných akcentov, ale tiež je pravdou, že žiadna zo strán vládnej koalície nemala vo svojom volebnom programe ani otázku interrupcií, ani otázky odluky cirkvi od štátu. Preto je pravdivé a poctivé povedať, že v otázke interrupcií nešlo a nejde o samotné interrupcie. A v téme odluky cirkvi od štátu už vôbec, ale vôbec nejde o cirkev.

Je čas jasne povedať, že vyťahovanie týchto otázok (a znovu aj prostredníctvom televízneho éteru) uvádza ľudí do omylu. Hanebne ich rozoštváva a pod-

vádza. Stavia ich proti sebe cirkev proti spoločnosti jednu mimovládnu organizáciu proti druhej mimovládnej organizácii jednu stranu proti inej strane. Myslím, že sa to dá vysvetliť jediným spôsobom: ako snahu o zmenu mocenských pomerov. Pred minuloročnými parlamentnými voľbami sa v politike objavili – akože – nové tváre. Nezatažené minulosťou, ani privatizáciou, ani ničím iným. S ústami plnými reforiem. Reformnejších nebolo, len si spomeňte. Neprešiel ani rok a namiesto reforiem počúvame zástupné, umelo fabrikované témy. Témy, ktoré ľuďom nepomáhajú, iba ľudí otravujú. Toto sľubovali občanom nové tváre pred parlamentnými voľbami ?

Ale toto nie sú ani témy, ani politika SDKÚ.

Našou politikou je a malo by zostať to, čo sme sľúbili našim voličom. Proti politikárčeniu staviame a budeme stavať plnenie nášho vládneho programu. Proti zástupným témam staviame a budeme stavať reformy, za ktoré si Slovensko získava rešpekt a ktoré našu vlasť urobia úspešnou, samozrejme aj v európskom kontexte.

Proti snahe zmeniť mocenské pomery staviame a budeme stavať dodržiavanie koalíčných pravidiel, koalíčnej dohody a predovšetkým rešpektovanie mandátov voličov. Naš odkaz je dnes jasný: nepoctivá hra nikomu šťastie ani úspech neprinesie.

Neprinesla ani Migašovi, neprinesla ani Hamžikovi a neprinesie ani tým, ktorí dnes zbytočne ľudí rozoštvávajú. Mylné sa nádejajú, že na tom budú krátkodobo profitovať politickými bodmi. Som si absolútne istý, že úspech prinesie iba

poctivá, zodpovedná a férová práca a spolupráca, ktorej alfou a omegou je Slovensko a jeho občan. Politika SDKÚ je takouto politikou. Je politikou pre Slovensko a pre jeho občanov. Je to poctivé a zodpovedné presadenie reforiem, je to podpora aktivity, iniciatívy, je to politika poctivého a zodpovedného plnenia nášho vládneho programu.

Milí priatelia,

povedal som, že si ctíme mandát voličov. Ten mandát nasmeroval Slovensko do Severoatlantickej aliancie, nasmeroval ho do Európskej únie. V máji budúceho roka sa Slovensko stane členom Európskej únie a približne v rovnakom čase aj členom Severoatlantickej aliancie.

Som nesmierne rád, že takáto veta, alebo takéto konštatovanie, znie dnes už celkom samozrejme. Ale zároveň dnes stojíme pred viacerými otázkami, na ktoré také samozrejme odpovede ešte nepoznáme. Je našou povinnosťou si tieto otázky klást, je našou zodpovednosťou tieto témy otvárať, je našou úlohou hľadať na ne odpovede.

Po prvé, musíme sa pýtať: aké Slovensko vlastne do Európskej únie vstupuje, aká je jeho dnešná tvár? Na Slovensku sa za posledné roky mnohé zmenilo. Aj preto je dnes Slovensko oveľa sebavedomejšie než bývalo. Cítíme, že sa na Slovensku rodí nové vlastníctvo. Patriotizmus, ktorý sa opiera o to, čo sme dokázali sami, vlastnými silami, vlastným úsilím - čo všetko dokázali občania našej vlasť za niekoľko málo rokov.

Myslím si, že sa pre Slovensko a jeho občanov začína nová epocha vnímania seba samých, vlastnej identity. Kým doposiaľ sme ju zakladali na vymedzo-

vaní sa voči iným, dnes dozrievame k tomu, aby sme našu identitu stavali na tom, v čom sme jedineční, na tom, čo sme dokázali a samozrejme na našom vlastnom vklade. A to je čosi, čo bude v čase nášho začleňovania sa do veľkej únie európskych štátov nesmierne potrebné.

Ale musíme si klásť aj ďalšie otázky.

Otázky, ktoré smerujú do budúcnosti:

– ako obstáť v ťažkej konkurencii?

– čím môže Slovensko obohatiť budúcu Európu?

– ako využiť príležitosti, ktorá sa nám otvára v podobe príslušnosti k spoločenstvu európskych krajín?

– a napokon: akých ľudí potrebujeme na to, aby nás v Európskej únii a jej štruktúrach reprezentovali? Aby prezentovali nielen naše záujmy, ale samozrejme aj naše hodnoty.

Náš prínos, prínos Slovenska, vidím v špecifickej historickej skúsenosti. Táto skúsenosť nám totiž nedovolí podľahnúť falošným zvodom rovnostárstva. Odrádza nás od pokusov zdaňovať iniciatívu jedných, aby iní mali úrodu - a to aj bez snahy niečo pre tú úrodu urobiť. Táto skúsenosť sa premietla v politickom programe SDKÚ, prináša ovocie Slovensku, a pomaly, ako počúvate a čítate, sa stáva inšpiráciou aj pre iných v zahraničí.

Na rozdiel od našich ekonomicky vyspelých, bohatých európskych susedov tiež netrpíme ilúziou štátu blahobytu a udržateľnosti tohto blahobytu. Bariéry pre zavedenie rozumných pravidiel sú u nás menšie. Možno je to tak preto, lebo našich ľudí tie bezpracné koláče ešte nemali kedy zhyč-

kať. Lebo všetci vidíme, čo znamenalo žiť na dlh pre ďalšie generácie. A azda je to tak aj preto, že sme ešte nezabudli, čo je to jednoducho zodpovedne gazdovať.

Len nedávno sme boli svedkami odporu Rakúšanov. Desatistice, státisice Rakúšanov a státisice Francúzov demonštrovali proti opatreniam, ktoré ich vlády už nemôžu jednoducho po desaťročia, takéhoto relatívneho stavu, odkladať. Naša daňová, dôchodková, ale aj sociálna reforma ukazujú, čo bude nevyhnutne musieť prísť aj inde, aj v krajinách, ku ktorým sme v minulosti vzhliadali. Máme šancu, aby to naši ľudia pochopili rýchlejšie, aby sme skôr ťažili z atraktívnosti a konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia u nás.

A myslím si, že táto šanca, ten potenciál, o ktorom hovorím, je najviac ukotvený v ľuďoch. V ich flexibilitate, záujme pracovať na sebe, v silnej motivácii ku hľadaniu nových ciest. Možno je to aj z núdze cnosť, alebo výhoda zaostávania po desaťročiach komunizmu, alebo aj nedostatok zdrojov, alebo to môžeme povedať aj tak, že motivovať môže jednoducho nedostatok zdrojov. Aj to môže motivovať k tvorivosti, k vyvíjaniu vlastných riešení. Ale to podstatné je, aby sme si tú dynamiku a živosť udržali. Uchovávajme si túto schopnosť, vedme k nej budúce generácie aj potom, keď sa nám bude žiť ľahšie, a my budeme mať pocit väčšieho dostatku.

Myslím si, že aj túto historickú skúsenosť, aj tieto vlastnosti, môže Slovensko už dnes jasne ponúknuť. Ale mnohému sa musíme ešte naučiť. A to nezariadi ani vláda, ani parlament,

ani zákony, ani reformy. Napriek tomu o tom musíme hovoriť na pôde politickej strany, aby sme povzbudzovali diskusiu, aby sme povzbudzovali to lepšie, čo má a čo potrebuje naša vlasť. Myslím si, že je veľmi dôležité, aby sme stále viac kládli na stôl aj otázky ako kultivovať prístup človeka k človeku. Aj v práci, ale aj doma, na verejnosti, v službách.

A potom je tu ešte ďalšia zaujímavá otázka.

Otázka nášho sebedomia. Ešte stále sa mi vidí, že sme viac zakríknutí, ako opodstatnene a zdravo sebedomí. Všimnite si, koľko ľudí u nás doma propaguje teóriu, že nám na Slovensku sa azda ani nemôže nič poriadne podať. Keď sa aj do niečoho pustíme, iste to pokazíme. Ruka v ruke s tým ide neschopnosť a nechuf uvedomiť si úspech. Schopnosť potešiť sa z úspechu. Veľmi by som si priaľ, aby sme sa v tomto smere dokázali zmeniť. Ešte nedávno sme snivali o Aliancii, o Európskej únii. Dnes, ako keby sme sa nevedeli ani potešiť, ani povzbudiť.

Mali sme obrovský rešpekt z Braniska. Všetci sme prechádzali tunelom cez Branisko. Všetko vieme iba „ofrffat“. Aj ja viem, že sme to chceli stihnúť skôr. Aj ja viem, že sme to chceli urobiť lacnejšie, ale médiá sú plné iba „frffania“. Pritom je to prvý diaľničný tunel. Budovaný našimi projektantmi, našimi baníkmi, našimi stavbármi. A nevieme sa povzbudiť.

Vieme „ofrffat“ len to, čo je negatívne. A sám dobre viem, že popri pozitívnych veciach sa objavujú aj negatívne. Ale čoho je viac? O čo sa môžeme oprieť? Prečo sa nevieme na to

pozrieť v pozitívnom?

Je mi úplne jasné, že nevstupujeme do Európy úplne dokonali. Je mi jasné aj to, že prichádzame schopní počúvať, učiť sa, byť otvorení poznaniu. A takito by sme aj mali vstupovať do Európskej únie.

Milí priatelia, máme príležitosť, no o tom, ako ju budeme schopní využiť, rozhodnú v prvom rade ľudia. Ľudia u nás doma – v obciach, v regiónoch, vo firmách a samozrejme aj v tej najvyššej politike. Ale v prvých šikoch budú stáť tí, ktorí budú Slovensko reprezentovať priamo v európskych inštitúciách, najmä v Európskom parlamente a v Európskej komisii. Už som hovoril o tom, akú politiku chce presadzovať a chce reprezentovať SDKÚ na európskej scéne. Chcem naznačiť aj to, kto a ako by mal takúto politiku reprezentovať.

SDKÚ bola a je lídrom integračných procesov na Slovensku a bude sa preto uchádzať o najväčší diel zodpovednosti za to, akých vyslancov bude mať Slovensko na týchto postoch. Chceme pre voľby do Európskeho parlamentu ponúknuť tú najlepšiu zostavu, „top team“, ktorý si zaslúži uznanie a dôveru nielen u tých, ktorí nám dali hlasy v parlamentných voľbách. Chceme ponúknuť najpovolanejšiu osobu aj na post komisára Európskej komisie. Myslíme si, že to musí byť človek s medzinárodným uznaním a celoeurópskymi skúsenosťami. Človek s nadhľadom nad fungovaním bruselskej mašinerie a s dostatoč-

nou razanciou a odvahou presadiť v nej nového, manažérskeho ducha. Hovoril som o tom, aké Slovensko vidím stáť na prahu Európy. A také, sebedovomé, moderné Slovensko, plné novej energie a vitality, by mal reprezentovať človek, ktorý bude stelesnením týchto hodnôt a ktorého dnes predstavíme verejnosti.

Dámy a páni, milí priatelia, dnes budeme diskutovať a prijmeme vyhlásenie SDKÚ k základným princípom fungovania Európskej únie. Je to dokument jasný, konkrétny a zrozumiteľný. Definuje našu politickú líniu v tejto veci. Európska únia by však nemala byť iba o spoločnom trhu, o inštitúciách, o spoločnej politike. Európska únia by mala byť predovšetkým prostriedkom na lepší život ľudí a na ďalší mierový vývoj na našom kontinente. Európska únia by mala byť významným prostriedkom na posilňovanie mieru na stále širšej časti sveta. Vstup do EÚ vnímam pre Slovensko ako skvelú príležitosť na uvedomenie si novej, ďalšej identity – identity Európana. Rovnako, ako keď človek dospieva, zakladá si rodinu, vstupuje do zamestnania - každý z nás v priebehu života priberá novú identitu a zodpovednosť. Ostáva sám sebou, ale stáva sa zároveň zrelším a obohateným o ďalšie rozmery. Naším členstvom v EÚ vymieňame časť suverenity malého štátu za suverenitu väčšieho celku. Avšak nevzdávame sa ničoho z našej podstaty. Je iba na nás, ako si milí priatelia, s touto novou identitou, ale najmä s novou príležitosťou, ktorá sa volá Európska únia poradíme. Ako sa s našou novou pozíciou vyrovnáme. Ako ju využijeme.

Budú to veľmi vážne témy, ktoré dajú odpoveď na otázku, či budeme mať dosť pokory, ale aj dosť silnej

vôle ísť rovnako rýchlo ďalej aj v budúcnosti. Či dokážeme, tak ako v ostatných piatich rokoch, posúvať veci dopredu. Či nezastaneme na pol ceste a nestraťme dych. Či sa dokážeme ďalej mobilizovať v novej ére, ktorá je pred nami a to najmenej s takou energiou, akou sme sa dokázali mobilizovať, keď sme o tejto ére iba snívali.

Ja som si istý, že SDKÚ takúto energiu má. Máme už skúsenosti, ukázali sme aj pokoru, ukázali sme schopnosť robiť politiku pre ľudí u nás doma, ukázali sme schopnosť načúvať, aj porozumieť, čo potrebuje naša vlasť - Slovensko, naši občania. Budeme sa usilovať takúto politiku robiť naďalej, nielen na Slovensku, ale aj v Európskej únii. Na prospech mieru, slobody, prosperity a úžitku všetkých členských štátov.

Milí priatelia, začal som tým, že máme za sebou veľký kus práce. A skončím tým, že pripomeniem nám všetkým, že nemenej veľký kus práce máme pred sebou. Vážnej, ťažkej a zodpovednej. Ale tak, ako sme mali v minulosti výsledky, tak som si istý, že ich budeme mať aj v budúcnosti, že to spolu zvládneme, pretože ako všetci vieme, „modrá je dobrá“.

**Mikuláš Dzurinda
predseda vlády SR a predseda SDKÚ**

Pozícia Slovenska v budúcej Európskej únii a NATO

Vážené dámy, vážení páni, milí kolegovia,
Nebudem sa, tak ako bolo avizované, vracaf späť do minulosti, hoci tu mám k tomu pripravenú celkom peknú pasáž, ale obmedzím sa iba na pohľad na súčasnosť a budúcnosť. Je dobré, že sa táto programová konferencia koná v regióne mimo Bratislavy, že sa koná na východnom Slovensku.
Zahraničná politika – osobitne tá európska a euroatlantická – dnes už prestáva byť iba záležitosťou diplomatov, veľvyslanciev, či bratislavského (ako my hovoríme) ústredia. Otázky budúcnosti SR ako člena EÚ a NATO sa dotýkajú všetkých našich občanov.

Rokom 2003 zahraničná politika SR vstupuje do novej fázy. Táto fáza sa naplní našim faktickým členstvom v NATO a EÚ. Tým sa začne tretia etapa v moderných dejinách zahraničnej politiky SR, ktorá nás posunie na kvalitatívne novú, vyššiu úroveň.

Až doteraz sme sa v našich debatách týkajúcich sa prístupového procesu a rozšírenia EÚ a NATO viac menej sústreďovali na technické aspekty, výhody a prínosy členstva pre kandidátske krajiny, medzi nimi i SR. Teraz nastáva čas, keď si musíme zvyknúť na našu novú úlohu člena a zaoberať sa otázkou pôsobenia Slovenska v euroatlantických štruktúrach a jeho prínosu pre stabilitu, bezpečnosť a prosperitu celého euroatlantického priestoru, ako i otázkou budúcej formy a obsahu oboch organizácií. SDKÚ má v týchto otázkach jasno. **Našou ambíciou je v rámci EÚ i NATO pôsobiť plnohodnotne – aktívne a iniciatívne. I ako menšia (nie malá) krajina chceme**

naplno presadzovať svoje oprávnené záujmy a potreby. Nie však búchaním do stola, ale silou argumentov a svedomitou prácou. Nebudeme iba ticho sedieť a prizerať sa, ako by to možno od nás niektorí očakávali. Istou inšpiráciou, pre mňa osobne, je v tomto smere napríklad správanie sa Dánska, ktoré je krajinou podobnej veľkosti ako Slovensko. Dánsko vie veľmi účinne a povedal by som až veľmi „vehementne“ presadzovať svoje záujmy a potreby. Ďalšou zaujímavou skutočnosťou v tomto smere je, že spolu so svojimi vyšehradskými susedmi budeme mať v EÚ toľko hlasov ako 2 veľké štáty - Nemecko a Francúzsko. To hovorí samo za seba. Netreba preto podliehať nejakým komplexom malosti či menejcnosti. Nie je na to vôbec nijaký dôvod.

Na týchto príkladoch jasne vidno, že svojim členstvom v EÚ a NATO Slovensko získa pozíciu, o akej ešte pred pár rokmi mohlo iba snívať. Doteraz sme sa na rozhodovanie, takpovediac o nás bez nás, iba prizerali. Onedlho už budeme sedieť za tým istým stolom a nielen sa vyjadrovať, ale budeme sa spolupodieľať na všetkých významných európskych i celosvetových rozhodnutiach.

Túto programovú konferenciu SDKÚ pokladám za vynikajúce fórum pre širšiu diskusiu o týchto dôležitých témach.

Dámy a páni,
Slovensko vstupuje do EÚ ako rovnocenný partner – prináša so sebou ľudské a duchovné hodnoty, ako aj materiálne bohatstvo a svoj potenciál. Z týchto hľadísk bude SR pre EÚ ekvivalentným prí-

nosom ako ostatné členské štáty, a to v troch základných oblastiach: duchovno–spoločenskej, ekonomickej a politicko–bezpečnostnej. Slovensko je a vždy bolo krajinou európskou – svojimi kresťanskými hodnotami, demokratickými princípmi, históriou, kultúrou, spoločnosťou, myslím a tvorivosťou. Na druhej strane, tak ako každá krajina Európy, prinášame do EÚ svoj vklad v podobe vlastných národných špecifik a tradícií, ktoré prispievajú k európskej diverzite. Byť členom neznamená vzdať sa týchto špecifik a splynúť v jednej beztvarej európskej mase. Byť členom únie naopak znamená pre menšie krajiny lepšie možnosti svoje osobitosti uchrániť pred prirodzeným tlakom „veľkých“. Z druhej strany byť členom únie znamená aj morálny záväzok prispievať k rozvoju tých hodnôt, na ktorých únia stojí: demokracia, ľudské práva, sloboda, prosperita, stabilita a bezpečnosť. SR už ukázala, že bude spoľahlivým, zásadovým a konštruktívnym partnerom, partnerom ochotným a schopným pomôcť, navrhovať riešenia a podieľať sa na ich realizácii.

Slovensko navyše nevstupuje do EÚ izolovane, ale ako súčasť širšieho stredoeurópskeho regiónu. Máme bohaté skúsenosti s regionálnou spoluprácou vo viacerých formátoch, pričom najbližšia je nám spolupráca s krajinami Vyšehradskej štvorky. Formulácia spoločných stanovisk jednotlivých regiónov Európy môže značne zjednodušiť diskusiu na európskej úrovni a uľahčiť hľadanie európskeho konsenzu. Z geopolitického hľadiska prijatím SR do EÚ získa únia priamy kontakt s východnou Európou. Slovensko tak môže zohrať dôležitú úlohu

pri formovaní a realizácii tzv. východnej politiky EÚ, najmä vo vzťahu k Ukrajine a Ruskej federácii. Vzhľadom na bohaté historické, politické, hospodárske a kultúrne vzťahy môžeme priniesť nový pohľad na perspektívu rozvoja vzťahov s týmito krajinami a stať sa akousi spojnicou medzi oboma celkami. Už teraz preberá Slovensko postupne významný diel zodpovednosti pri ochrane východných hraníc únie, keďže slovensko – ukrajinská hranica sa stane východnou hranicou EÚ. Rovnako môžeme využiť svoje kontakty a dobré meno na Balkáne a napomôcť rozvoju vzťahov EÚ s krajinami bývalej Juhoslávie. Možno viete, že vláda sa nedávno rozhodla orientovať rozvojovú pomoc Slovenska, ku ktorej sme zaviazaní našim členstvom v OECD, práve na oblasť Balkánu – konkrétne do Srbska a Čiernej Hory. Toto hodnotí vysoko aj EÚ.

Počas 10-ich rokov svojej existencie získala SR cenné skúsenosti v oblasti riadenia sociálno-ekonomickej transformácie, výstavby moderného a stabilného politického systému, ako aj procesov príprav na členstvo v EÚ. Tieto skúsenosti môže Slovensko poskytnúť súčasným členským krajinám únie (reformy), alebo krajinám, ktoré o vstupe rokujú (Rumunsko, Bulharsko), alebo sa o vstup usilujú (Chorvátsko, Srbsko a Čierna Hora, prípadne ďalšie krajiny západného Balkánu).

S našimi partnermi v týchto krajinách vedieme veľmi otvorené a konkrétne rozhovory. Tak ako iní donedávna podporovali nás, tak my teraz chceme podporovať ďalších perspektívnych uchádzačov o

vstup do EÚ a NATO. Aj takto si v praxi predstavujeme princíp solidarity. Slovensko je pripravené prispieť aj k budovaniu a rozvoju spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Už teraz sa podielame na budovaní nielen vojenských kapacít EÚ, ale aj prostriedkov civilného krízového manažmentu únie. SR je jedinou prístupujúcou krajinou EÚ, ktorá sa zúčastňuje na všetkých mierových operáciách v krajinách západného Balkánu – zúčastňujeme sa na troch spoločných akciách EÚ – policajnej operácii EÚ v Bosne a Hercegovine, vojenskej operácii Concordia v Macedónsku a pozorovateľskej misii EÚ v krajinách bývalej Juhoslávie.

Dámy a páni,
Začiatok 21. storočia je v bezpečnostnej oblasti obdobím nových asymetrických hrozieb, kríz a bezpečnostných výziev. Terorizmus, šírenie ZHN, či organizovaný zločin sú problémami, ktoré sa bytostne dotýkajú všetkých krajín. NATO sa ukázalo byť jediným efektívnym nástrojom kolektívnej obrany v boji s týmito hrozbami. A práve výraz „kolektívna obrana“ svedčí o tom, že partneri v rámci Aliancie pôsobia kolektívne a každý do NATO prináša určitú komparatívnu výhodu. Aj vstup Slovenska do NATO bude teda mať pre Alianciu význam zo strategického, politického aj vojenského hľadiska, tak ako bude na druhej strane mimoriadnym prínosom pre našu vlastnú bezpečnosť.

Treba však priznať, že dnešné NATO je iné, než bolo v období, keď SR prejavila záujem doňho vstúpiť. Aliancia mení svoje tradičné európske zameranie a sústreďuje pozornosť na oblasti, z

ktorých pochádzajú nové hrozby. Udalosti z 11. septembra 2001 priviedli k aplikácii článku 5 Washingtonskej zmluvy v situácii, s ktorou pravdepodobne tvorcovia Zmluvy v 50-tych rokoch nepočítali. Myslíme si, že tento trend je logickou odpoveďou na meniace sa bezpečnostné prostredie vo svete. Aliancia nemôže ustrnúť vo svojej „studenovojnovej“ podobe, pretože by sa mohla stať pre členské krajiny nepotrebnou.

Ako budúca členská krajina si SR musí sama vyhodnotiť, aké NATO bude vyhovovať jej bezpečnostným potrebám a predstavám. Akým smerom by sa mala transformácia NATO v nadchádzajúcom období uberať. Aliancia prirodzene očakáva, že SR bude mať na tieto otázky svoj vlastný názor, ktorým prispieje do prebiehajúcej diskusie. Taktiež si musíme ujasniť a definovať zásadný postoj k úlohe a postaveniu NATO a EÚ v európskom a transatlantickom bezpečnostnom systéme, vychádzajúc z princípu komplementarity, princípov a rozdelenia úloh. Nesmieme sa báť pri prezentovaní názorov, na pôde Aliancie, resp. EÚ, že nás niekto obviní, že sme príliš „proeurópski“, alebo „proamerickí“, ak takéto postoje budú vychádzať z našich („proslovenských“) predstáv o najlepšom spôsobe zaistenia našej vlastnej bezpečnosti.

Toto je iba letný pohľad na úlohu a problémy, ktoré pred nami v súvislosti so vstupom do NATO stoja. Z neho sa však dá v podstate dobre odhadnúť náročnosť celého procesu integrácie do NATO. Na mnohé aspekty nášho pôsobenia v Aliancii sme už celkom dobre pripravení v dôsledku vyššie trojročného procesu implementácie

Akčného plánu pre členstvo. Slovensko má Aliancii čo ponúknuť a je pripravené si svoju pozíciu lídra medzi novými členmi udržať i po vstupe.

Slovensko má reálny obranný potenciál, vojenské tradície a ozbrojené sily, ktoré v prieskumoch verejnej mienky dlhodobu figurujú medzi tromi naj dôveryhodnejšími inštitúciami v krajine. Slovenskí vojaci sú zvyknutí pôsobiť v mnohonárodných jednotkách (misie na Balkáne, Východný Timor a ďalšie misie OSN, Afganistan, Irak). Naši špecialisti sú vo svete vysoko cenení. Práve špecializácia a schopnosť poskytnúť Aliancii veľmi špecifické a zároveň vysoko profesionálne jednotky, a to veľmi rýchlo ak to bude potrebné, bude v budúcnosti jednou z hlavných úloh, ktoré Aliancia pred svojich členov postaví.

SR je už teraz aktívne zaangažovaná na ochrane hodnôt a presadzovaní cieľov Aliancie, je pripravená konať a koná ako spojenec. Podobne ako v prípade EÚ, vďaka svojej historickej jazykovej a kultúrnej blízkosti so slovanskými krajinami vo východnej Európe, môže Slovensko hrať úlohu akéhosi „mosta“ medzi Východom a Západom, čo môže mať v tomto období mimoriadneho zblížovania sa a oteplenia vzťahov medzi NATO a Ukrajinou a RF pre Alianciu nezanedbateľný význam.

Dámy a páni, v súvislosti s irackou krízou vyšiel na povrch nový aspekt v transatlantických vzťahoch, keď postup USA, na jednej strane, otvorene podpo-

řila časť európskych štátov a na druhej strane niektoré európskej štáty zásah USA v Iraku jednoznačne odmietli. Boli to a naďalej aj sú práve krajiny „novej Európy,“ ktoré transatlantické vzťahy obhajujú najintenzívnejšie.

V našom vnímaní sú totiž Európa a USA prirodzenými partnermi a spojencami, a navzájom sa dopĺňajú. Rozšírená a zjednotená Európa má najlepšie predpoklady na to, aby sa stala kľúčovým svetovým hráčom a pozitívne ovplyvňovala medzinárodnopolitický vývoj. Silná, sebavedomá, efektívna a zjednotená Európa nie je len v záujme Európanov, ale aj Spojených štátov. Dnes sa jasne ukazuje, že aj taká supervelmoc, akou je Amerika, potrebuje partnera, na ktorého sa môže spoľahnúť, ktorý ju podporí a s ktorým zároveň môže bezpečne viesť kritický dialóg, ktorý však nebude vychádzať z lacného antiamerikanizmu alebo antiEurópanstva, ale zo snahy vzájomne posilňovať a rozširovať spoločné hodnoty, na ktorých Amerika a Európa stoja. Krajiny strednej a východnej Európy v praxi už neraz dokázali a stále jasne potvrdzujú, že majú záujem o Európu, ktorá bude silná a zjednotená, aby mohla byť partnerom, nie konkurentom, Ameriky.

Jednoducho povedané „Európa potrebuje USA rovnako ako USA potrebujú Európu“.

Preto sa domnievam, že rozšírením Európy sa transatlantická väzba prehĺbi, posilní a prospeje ako postaveniu a váhe Európy, tak aj Amerike a ich intenzívnym partnerským vzťahom, postave-

ným nie na predsudkoch a nezmyselnom pretláčaní sa, ale na dôvere, rešpekte a spolupráci.

Dámy a páni, v materiáloch konferencie ste dostali návrh vyhlásenia SDKÚ k otázkam, o ktorých tu dnes hovoríme. Chceme tak sformulovať a občanom i médiám poskytnúť jasnú a obsažnú pozíciu SDKÚ k najaktuálnejším otázkam budúcnosti Slovenska ako plnoprávneho člena EÚ a NATO. Verím, že v rámci diskusie sa vyjadrite k obsahu vyhlásenia i k ďalším súvisiacim otázkam.

Vo svojom vystúpení som sa zameral iba na rámcové a koncepcné otázky. Podrobnejšie o jednotlivých odborných častiach navrhovaného vyhlásenia budú hovoriť moji kolegovia.

Eduard Kukan
minister zahraničných vecí SR
a podpredseda SDKÚ pre zahraničnú politiku

Celosvetové bezpečnostné hrozby a pozícia SR

Vážený pán predseda,
dámy a páni, milí priatelia!
Som rád, že sme sa dnes stretli, aby sme sa spoločne zamysleli nad tým, čo pre našu politiku bude znamenať vstup do Európskej únie a Severoatlantickej aliancie.

Slovenská republika od svojho vzniku v roku 1993 nemala významnejší cieľ a záujem ako začleniť sa do politických, bezpečnostných a ekonomických organizačných štruktúr civilizácie Západu. Slovensko nešlo pri naplňaní tohto svojho životného záujmu priamou cestou. Máme skúsenosť čiernej ovce, skúsenosť reálneho ohrozenia demokracie. Významné politické sily neboli vždy v presadzovaní tohto základného záujmu presvedčivé, jasné a dôveryhodné. Neustále sa nastoľovala otázka možnosti oddeliť politickoekonomickú integráciu od integrácie v oblasti bezpečnosti štátu. Toto nebol iba problém strán ako SNS či Združenia robotníkov Slovenska. Nebol to iba problém nedôveryhodnosti skutočných zámerov HZDS. Vážne pochybnosti o orientácii sa vyskytovali aj v SDKÚ a dokonca aj v KDH.

Preto po voľbách v roku 1998 to bola predovšetkým vláda, kto stanovil jasnú líniu. Ozajstné politické zázemie, pre túto zahraničnopolitickú orientáciu, sa vytvorilo až vznikom SDKÚ v roku 2000. SDKÚ sa stala naozaj garantom smerovania Slovenska do NATO a do EÚ. Dôveryhodnosť tejto orientácie potvrdili aj občania minulý rok vo voľbách. Dôveru sme však dokázali vzbudiť nielen doma, ale aj u našich budúcich partnerov na Západe. Výsledkom toho je Slovensko, ktoré dostalo

pozvanie do oboch štruktúr. Završenie tohto procesu sa uskutoční budúci rok na jar. Tým sa však naše dejiny nekončia. Završí sa jedna nesmierne zložitá a dôležitá etapa. Budeme môcť s ulahčením konštatovať, že náš životný záujem stať sa súčasťou civilizácie Západu sa naplnil.

Na druhej strane sa však dňom vstupu Slovenska do klubu slobodných národov našej civilizácie začína nová éra. Bude to veľká a hlboká zmena v živote nášho štátu. To, čo bolo tradične vecou uzavretej skupiny odborníkov na zahraničnú politiku a diplomatov, stane sa z večera do rána našou každodennou realitou, prakticky vo všetkých oblastiach života spoločnosti. Zrazu sa ukáže, či sme schopní a dosť silní, aby sme dokázali v tisícoch prípadov rôznorodého života sformulovať a presadzovať to, čo je pre nás najvýhodnejšie. Už to nebude doména iba niekoľkých diplomatov – profesionálov. Toto bude úloha, ktorá sa stane súčasťou nášho budúceho života v najširšom meradle.

Budúce voľby budú o tom, kto je na túto novú éru najlepšie pripravený. SDKÚ má optimálne predpoklady sformulovať program presadzovania našich rozmanitých národných, regionálnych a štátnych záujmov v podmienkach slobodnej súťaže v rámci štruktúr civilizácie Západu. K tomu môže byť veľmi prospešná i táto konferencia.

Oblasť bezpečnosti je sférou, v ktorej sa pre túto súťaž vytvárajú základné podmienky. Zdalo by sa azda, že vstupom do NATO máme problém vyriešený a môžeme sa sústrediť na ekonomiku, sociál-

nu oblasť či kultúru. Je to veľmi nebezpečný a hlboký omyl, ktorému dnes – viac ako 10 rokov po skončení studenej vojny – podliehajú nielen občania, ale i mnohí politici. Keď sa potom občas niečo udeje, niečo, čo naznačí, že svet a ani my, nie sme zďaleka tak v bezpečí, ako sa inokedy zdá, zasa prepadáme panike. To bolo po útokoch na New York, pri začiatku vojenských operácií v Afganistane a najnovšie aj v Iraku. Ani jedno, ani druhé nie je príhodné a ani zodpovedné.

Bezpečnostná politika má dve základné roviny. Jedna sa dotýka samotného základu a zmyslu existencie štátnej moci. Dáva odpoveď na ohrozenia ľudí v súčasnom svete, v konkrétnom regióne a hľadá spôsoby, ako týmto ohrozeniam čeliť. Toto je najvlastnejšou a nezastupiteľnou povinnosťou štátu. Štát, ktorý by sa chcel zbaviť tejto svojej úlohy alebo ktorý by na ňu nestačil, nemá právo na jestvovanie. Sú také štáty, kde vládnu mafie, pretože ústavné orgány stratili schopnosť poskytovať a vynucovať ochranu pre svojich občanov. Je to horšie ako diktatúra.

Druhá rovina bezpečnostnej politiky v integrovanom svete civilizácie Západu, hovorí o národných záujmoch jednotlivých štátov, spojencov v Aliancii i v EÚ. O ich sile a o ich autorite. I táto rovina je dôležitá pre život našich občanov a v nových podmienkach zásadná.

Začnem tou prvou rovinou. Rovinou vypovedajúcej o skutočnej bezpečnostnej situácii, v ktorej na tejto planéte a aj tu, na Slovensku, žijeme. Margaret TCHATCHEROVÁ 9. marca 1996, teda

ešte dávno pred teroristickými útokmi na Spojené štáty, pri príležitosti 50. výročia slávnej CHUR-CHILLOVEJ reči o železnej opone predniesla. Citujem:

„Svet je ešte stále veľmi nebezpečným miestom. Strašia v ňom hrozby v skutočnosti nestabilnejšie a komplexnejšie než pred desaťročím. Keďže však riziko totálneho nukleárneho vyhladenia zmizlo, my na Západe sme upadli do hrozivého sebauspokojenia. Prestali sme sa venovať rizikám, ktoré zostávajú.“ Koniec citátu.

Od skončenia studenej vojny sa bezpečnostné prostredie dramaticky zmenilo. Nenastal však pokoj. Démoni, ktorí vo svete boli, zostali. Väčšinou však zobliekli uniformy. Sú oveľa menej viditeľní, sú zákernejší, roky sa pripravujú v skrýtoch, kým udrú. Nenávisť roky podnecujú cez médiá a aj v priamom kontakte. Krutosť sa stala každodennou skúsenosťou. Teroristické útoky, etnické konflikty, organizovaný zločin, presahujúce rámec štátov, vytvárajú stav permanentnej vojny.

Tradičná organizácia a štruktúra bezpečnostných síl už prestala zodpovedať potrebám súčasnosti. NATO, ale i členské a kandidátske krajiny, preto urýchlene prispôbujú svoje armády. Zďaleka to však nie je postačujúce. Ústavné rámce, mobilizačné plány, celá organizácia štátu pre okamih krízy, to všetko je dnes už zastarané. Veď už asi nikto nemôže očakávať, že sa u prezidenta republiky raz ohlási veľvyslanec nepriateľského štátu s nôtou o vypovedaní vojny. Súčasnú ústavu však stále práve takéto čosi považujú za ten základný –

pravidelný prípad ohrozenia štátu. Najtajnejšie mobilizačné plány upravujú, čo má napríklad v okamihu Č+34 hodín, po nejakom útoku, robiť náčelník generálneho štábu. Čo si s tým asi počali, v Amerike, 34 hodín po útoku na Pentagón?

Zmena v bezpečnostnej politike musí byť podstatne hlbšia než len reforma ozbrojených síl. Je životnou nevyhnutnosťou nahraďiť starý a ťažkopádny mobilizačný mechanizmus flexibilným, nadrezortným a neraz i nadnárodným krízovým manažmentom.

Hlboká zmena sa musí dotknúť i základných ústavných rámcov. Veď načo budeme mať v rámci tzv. síl rýchleho nasadenia vycvičených a vyzbrojených chlapcov, pripravených zasiahnuť v ktorejkoľvek chvíli do piatich dní kdekolvek na zeme, keď rozhodnutie o ich použití, väčšine členských štátov NATO, nielen nám, by aj dnes trvalo niekoľko týždňov až mesiacov.

Pritom sa stáva nad slnko jasnejšie, že obrana našich občanov sa začína už neraz tisíce kilometrov od hraníc našej vlasti. Je úplne jednoznačné, že ohrozeniam súčasného sveta nie je možné čeliť inak ako spoločnými operáciami ozbrojených síl viacerých štátov. Toto kladie zásadne nové nároky na štruktúru a výcvik vojakov. Ale i na právny rámec. A to tak vo vnútri štátov, ako i medzi nimi.

Medzinárodnoprávne usporiadanie sveta je stále menej spôsobilé riešiť konkrétne bezpečnostné krízy. TCHATCHEROVÁ už pred 7 rokmi vo svojom vystúpení pokračovala:

„Opustili sme svoju obranu a dali strážam voľno. A aby sme sami seba ubezpečili o správnosti svojej konania, vo zvýšenej miere sme vložili dôveru do medzinárodných inštitúcií a očakávame, že tie budú strážiť našu budúcnosť.“

Bola to veľmi presná analýza. Veď Bezpečnostná rada OSN, na jeseň minulého roka, jednohlasne odhlasovala, že Irak neplní celý rad jej rezolúcií a že tento stav je vážnym ohrozením stability a mieru vo svete. Nebola však schopná vynútiť nápravu. A napokon to viedlo k absurdite, keď sa masový vrah, tyran a diktátor Saddám HUSAJN utiekal pod ochranu medzinárodného práva. Čosi tu nie je zdravé.

Múdri ľudia vážne varujú: nemožno sa vzdať politickej zodpovednosti a budovaniu jej zabezpečenia reálnou silou a vymeniť ju za formálnoprávne inštitúty. Najnovšie sa Medzinárodný trestný tribunál, takýmto pokusom, alibisticky tvári, že sa problém bezpečnosti sveta presúva z roviny politiky do roviny práva. Je to nebezpečný omyl a nazdávam sa, že v tomto postoji alebo v postoji k tomuto procesu, majú dnes Američania pravdu. Môže sa totiž stať, že zo začiatku pred trestným tribunálom zostanú stáť predstavitelia demokratických štátov a diktátori z celého sveta sa im budú smiať. Ak sa však slobodný svet bude obávať budovať a - ak treba – aj použiť silu, a to aj, ak na vyriešenie krízy medzinárodné právo v súčasnosti nedáva odpoveď, v konečnom dôsledku to povedie k tomu, že slobodný svet bude mať prísny trestný mechanizmus, ktorý bude demokratickým ústavným činiteľom naháňať strach konať a diktátori budú mať silu a slobodu konať, čo sa im zapáči.

Slovensko svojim postojom v irackej kríze, ale aj v mnohých iných, prijalo americkú koncepciu politickej zodpovednosti za svet. Inými slovami, nestotožnilo sa s alibistickým postojom, ktorý očakáva, že sa vážny bezpečnostný problém vyrieši aplikáciou medzinárodného práva. S postojom, ktorý ani pri minimálnej dávke realizmu nemá nádej na praktické vyriešenie problému. Táto dilema jestvuje aj vo vnútri Aliancie. A aj keď iracká kríza pominie, podstata zostane i po našom vstupe do NATO. Ak má však táto organizácia zostať účinnou, efektívnou a užitočnou, tak bude treba, aby sme tento postoj aj naďalej dôsledne podporovali. Permanentná vojna v súčasnom svete vyžaduje, aby sa koncepcia politickej zodpovednosti a schopnosť rýchlo a účinne konať podložila reálnou silou a aby sa jej prispôbovali vnútroštátne právne rámce a medzinárodné právo. Nie naopak.

Milí priatelia, v oblasti bezpečnostnej politiky je spomínaná prvá rovina kľúčovou. Pretože je to rovina o tom, do akého rána sa budeme v budúcich rokoch zobúdať a do akého sveta sa budú naše deti a naši vnuci rodiť. Slovensko sa stane členom NATO, bude mať čo do budúceho vývoja tejto organizácie hovoriť, bude subjektom medzinárodného práva. Skrátka, budeme „in“ a naše slovo i naše postoje zavážia. Ako vraví klasik, naozaj nejde o fazuľky, a pritom je tu niekedy vo svete tendencia skryté hrozby nevidieť.

A sú tu i populisti, ktorí chcú na kritike zodpovednej politiky zarobiť. Nazdávam sa však, že v tejto rovine je naša politika jasná. Odsúšali sme si ju v

kosovskej kríze, v Afganistane a najnovšie i v Iraku. Pevnosť a dôslednosť v tejto línii môže niekedy vyvolávať krátkodobé problémy, ale dlhodobu sa báť nemusíme. Je však nutné, aby sme aktívne, veľmi trezivo a veľmi jasne ľuďom vysvetľovali, že práve v takýchto kritických chvíľach ide o všetko, i o našu vlasť. Práve vtedy je najdôležitejšie byť pevný a nezakolísaf sa.

Druhá rovina bezpečnostnej politiky sa dotýka národných záujmov a autority štátu. Fridrich Veľký kedysi poznamenal, že diplomacia bez zbrani je ako hudba bez nástrojov. Politická váha štátov od nepamäti závisela od toho, ako bola podložená ich vojenskou silou. A tam, kde jestvuje ohrozenie bezpečnosti, tam to platí dodnes. Je pravda, že v súčasnosti nehrozí klasický vojenský konflikt. Preto už nie je dôležité, či je štát A, ktorý je súčasťou EÚ a NATO vojensky silnejší ako iný členský štát B. Čo však zostáva dôležitým, je akým dielom štát A a akým dielom štát B prispievajú ku spoločnej obrane pred ohrozeniami a destabilizáciou vo svete, ktorá sa dotýka všetkých. Teda aj ich samotných a ich občanov. A práve táto miera ich príspevku vypovedá aj o ich reálnej autorite.

Je to nový étos, ktorý vychádza z filozofie toho, že štát, ktorý obetuje väčšiu časť svojho blahobytu v prospech spoločnej obrany, má aj väčšiu autoritu. Toto je príbeh mocných Spojených štátov. Desaťročia vyčleňovali obrovské časti svojho hrubého domáceho produktu pre obranu nielen seba, ale celého Západu. Dnes sa ostatní, ale neraz i oni sami, divia akú váhu má každý ich čin, každé ich slovo.

Severoatlantická aliancia tu dokonca vytvorila pravidlo, ktoré umožňuje aj štátom s rozličnou veľkosťou a bohatstvom spravodlivo budovať ich vlastnú autoritu tým, že sa bude primerane svojim možnostiam zúčastňovať na spoločnej obrannej sile. O tom je požiadavka vyčleniť 2% hrubého domáceho produktu na obranu. Nie je to žiaden „fetiš“, je to pravidlo, ktoré umožňuje hrať i menším štátom prvú ligu. Sú aj také členské štáty, ktoré dávajú na obranu menej. Avšak ich autorita je tomu zodpovedajúca.

Viem, že každý minister sa pri zostavovaní štátneho rozpočtu každoročne usiluje získať pre svoj rezort čo najviac zo spoločného, a bohužiaľ limitovaného koláča, a ja naozaj nechcem využívať túto príležitosť na lacnú rezortnú agitáciu pred rozpočtovou diskusiou. Tu však ide o širšiu politickú dimenziu. V prípade ministerstva obrany v skutočnosti nejde o rezort. Ide o to, akú ligu bude Slovensko ako štát hrať. A od toho v mnohých oblastiach bude závisieť, čo si dokážeme ako štát presadiť.

Ešte niekoľko slov ku vzťahu bezpečnostnej politiky EÚ a transatlantickej politike. **Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ a v rámci nej spoločná európska bezpečnostná a obranná politika, vznikajúca na pôde EÚ, sú skôr reakciou na obrovský rozdiel v kapacite obrannej spôsobilosti USA a európskych štátov dohromady.** Ide o aktivitu, ktorá nemá na to, aby sa v predvídateľnej budúcnosti stala základom pre bezpečnosť európskych štátov. Chýbajú jej zuby. Kým sa európske štáty nerozhodnú obetovať podstatne väčšiu časť

svojho bohatstva na svoju obranu, tak žiaden bezpečnostný problém vo svete nebude riešiteľný bez USA. Taká je realita.

Spoločná zahraničná bezpečnostná politika a spoločná európska bezpečnostná a obranná politika preto nie sú reálnou bezpečnostnou štruktúrou. Je to však pri dobrej vôli platforma na zvyšovanie zodpovednosti európskych štátov za bezpečnosť, aspoň na svojom kontinente. V komplementarite s Alianciou sa môže rozšíriť jej bezpečnostný mechanizmus i na členské štáty EÚ, ktoré nie sú členmi NATO. Môže vytvárať základňu pre spoločné projekty vyzbrojovania európskych štátov. V tomto by sme sa mali plne angažovať.

Na druhej strane musíme odmietajť nezodpovedné zahrávanie si s reálnou bezpečnosťou Európy vytváraním politickej bezpečnostnej organizácie, ktorá by z účasti na riešení globálnych bezpečnostných riešení vylučovala USA. Napríklad preto, aby niektorý z európskych štátov pred svojim voličmi demonštroval svoju svojbytnosť a nezávislosť. Cena, ktorú by sme za to zaplatili, by bola tragická. Vyzbrojovanie nacistického štátu po roku 1933 bolo nebezpečenstvom pre vtedajší svet, ale skutočnou tragédiou bolo, že vtedajšie demokratické štáty tomu chceli čeliť len práve. Bez toho, aby túto politiku podložili reálnou silou. Ak by sa spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ stala takouto politickou štruktúrou, bez reálnej sily, tak by sa to stalo smutnou historickou analógiou. Jedine NATO, s americkým potenciálom, dáva aj európskej bezpečnosti solidný základ.

Milí priatelia, v tomto komplikovanom a sčasti zmätenom pletenci novo sa utvárajúcich vzťahov nesmieme ani na okamih stratiť zo zreteľa záujem Slovenskej republiky i bezpečnosť sveta. Jedno nemožno oddeliť od druhého. Som presvedčený, že v novej ére existencie nášho štátu po vstupe do NATO a do EÚ je SDKÚ pripravená viesť našu spoločnosť i v oveľa komplikovanejších podmienkach.

Ivan Šimko
minister obrany
a podpredseda SDKÚ pre vnútornú politiku

Pozícia národných parlamentov v rozšírenej Európskej únii

Vážený pán predseda,
Vážené dámy a páni, kolegovia,
všetky členské štáty, ale aj prístupujúce štáty sa v podstate zhodli v tom, že budúca Európska únia nemá byť federálnym „super“ štátom. Má ísť o politickú úniu národných štátov, v ktorej si štáty zachovávajú veľkú mieru svojej suverenity.

Z tohto pohľadu sa úloha národných parlamentov v budúcej Európskej únii ukazuje ako kľúčová.

Zároveň je to aj otázka veľmi zložitá vo svojej vnútornej štruktúre a bude zložitá aj pre Slovenskú republiku.

Pred Národnou radou bude stáť úloha ako zachovať doterajší stav definovaný v Ústave a postavenie národného parlamentu ako je zakotvený a ako sa uplatňuje dnes. A zároveň ako prijímať a aplikovať nové procesy, ktoré vyplývajú z členstva v Európskej únii.

Národná rada sa bude musieť vyrovnáť s faktom, že už nebude prijímať všetky právne normy, ktoré sa budú týkať Slovenska a že časť týchto právnych noriem prejde na inú inštitúciu. Zároveň sa Národná rada bude musieť vysporiadať aj s tým, ako bude uplatňovať svoju kontrolnú funkciu smerom k vláde, potom ako po vstupe do Európskej únie získa významné právomoci exekutíva v oblasti predkladania legislatívnych noriem a právnych noriem v orgánoch Európskej únie.

O úlohe národných parlamentov v Európskej únii hovoria dva základné protokoly, na ktorých sa dohodol Konvent.

Jeden z nich hovorí, že zmluvné strany si želajú širšie zapojenie sa národných parlamentov do činnosti EÚ a posilnenie ich možnosti vyjadrovať sa k legislatívnym návrhom a k ďalším otázkam, ktoré sú predmetom ich osobitného záujmu.

Protokol ďalej ukladá Komisii, aby okamžite rozposlala všetky konzultačné dokumenty aj ročný legislatívny program aj národným parlamentom členských štátov.

Národné parlamenty môžu posilať späť svoje stanoviská predsedovi Európskeho parlamentu, Predsedovi Rady a predsedovi Komisie.

Druhý protokol stanovuje uplatňovanie princípov subsidiarity a proporcionality. Strážcom týchto princípov by mali byť práve národné parlamenty. Kľúčovú úlohu zohrávajú v členských krajinách EÚ parlamentné výbory pre európsku integráciu.

V Národnej rade sa pripravuje rozsiahla novela rokovacieho poriadku, pričom už dnes sa najviac diskutuje o postavení a právomociach výboru pre Európsku úniu. Chceme aj na tomto mieste zdôrazniť, že musíme veľmi zodpovedne zvažovať, akými kompetenciami, právomocami a ako administratívne zabezpečíme tento výbor, aby svoje úlohy zvládol.

Takmer všetky štáty podrobne upravujú postavenie, pôsobnosť a právomoci Výboru pre európske záležitosti v oblasti kontroly vládnej politiky a preskúvaní európskych návrhov práve v rokovacom poriadku parlamentu. V niektorých štátoch tvorí právny základ osobitný zákon, napríklad Zákon o pristúpení Dánska k Európskemu spoločenstvu, Zákon o súčinnosti prerokovávaní otázok EÚ medzi vládou a spolkovým snemom v Nemecku,

Zákon o kontrole a hodnotení účasti v Portugalsku v procese budovania, respektíve iné zákony. Alebo v niektorých krajinách to presnejšie vymedzuje ústava, hoci vo väčšine štátov, tak ako na Slovensku, len všeobecne uvádza základný rámec ako parlament kontroluje vládu.

Ak máme porovnať zloženie týchto výborov v jednotlivých krajinách Európskej únie, tak môžeme konštatovať, a navrhuje sa to aj v doteraz poslednom návrhu rokovacieho poriadku, ktorý sa momentálne pripravuje na pôde Národnej rady, aby tento výbor bol zložený zo stálych členov, ktorí môžu byť len členmi tohto výboru, aby sa plne venovali svojej agende. Títo stáli členovia by mali svojich náhradníkov, tak aby v prípade, že sa nemôžu oni zúčastňovať rokovaniu týchto zasadnutí výboru, mali svojich zástupcov, aby bol výbor vždy uznášaniaschopný a akcie schopný.

Vo väčšine štátov sa volí tento výbor na základe zastúpenia politických strán pomerným spôsobom, čo sa navrhuje aj na Slovensku ako najúčinnnejší model reprezentatívneho zastúpenia členov v tomto výbore.

V niektorých štátoch sú členmi tohto výboru aj poslanci Európskeho parlamentu. Osobne si myslím, že by sme mali zvážiť aj túto možnosť. Samozrejme v tomto výbore nie s hlasovacím, ale poradným hlasom, majú právo byť prítomní aj všetci zástupcovia vlády a exekutívy, ktorí vstupujú do vzťahov s Európskou úniou. V Írsku je napríklad členom výboru ex officio aj minister zahraničných vecí.

Právomoci a pôsobnosť týchto výborov.

Všeobecne sú Výbory pre Európsku úniu zodpovedné za sledovanie všetkých oblastí politik Európskej únie, ktoré spadajú do agendy EÚ. Koordinujú parlamentnú kontrolu európskych legislatívnych návrhov, ako je posudzovanie ostatných európskych návrhov, ktoré nemajú zákonnú povahu, napríklad biele a zelené knihy, a často pôsobia ako prierezový alebo aj gestorský výbor.

Existujú tri spôsoby akými to tieto výbory vykonávajú:

- takýto mandát môže byť právne záväzný, to znamená, že vláda sa nemôže od neho odchýliť. Môže sa odchýliť len vo veľmi obmedzených prípadoch určených ústavou, ale aj tak musí vláda takýto odklon od mandátu výboru veľmi podrobne zdôvodniť. Záväzný model uplatňuje výbor pre Európsku integráciu v Rakúsku, Holandsku a aj to nie vo všetkých záležitostiach, iba v záležitostiach presne špecifikovaného osobitného významu.
- Druhý model, ktorý je uplatňovaný v Dánsku, Fínsku alebo Švédsku hovorí o významnej vysokej politickej záväznosti, ktorá môže v niektorých prípadoch vyústiť až do odvolania vlády, v prípade odchýlenia sa od tohto mandátu. Minister, ktorý sa odchýlil od mandátu udeľeného parlamentom, musí zdôvodniť svoj politický postoj, ale aj tak to môže viesť k jeho odvolaniu. Ide o najstriktnejší model uplatňovania kontroly parlamentu voči vláde.

- Tretí model je najčastejšie uplatňovaný model v jednotlivých členských štátoch, v ktorom výbor dáva len odporúčajúce stanoviská smerom k vláde. Je na uvážení ministra, či ich vezme na vedomie alebo nie. Parlament môže potom postupovať vo forme otázok alebo interpelácií vo výboroch alebo v pléne k postoj, ktorý k otázke zaujal člen vlády.

Táto oblasť právomoci alebo pôsobnosti Výboru pre Európsku úniu je kľúčová. Je to otázka, ktorá priamo vyplýva zo záverov Konventu, že národné parlamenty majú zlepšiť alebo nanovo definovať, ak treba, svoju kontrolnú funkciu smerom k exekutive.

Pri schvaľovaní noriem predovšetkým novely rokovacieho poriadku stojí otázka, pre ktorý z modelov sa rozhodneme. Je to aj zložitá politická otázka, pretože otázky budúcej legislatívy alebo prijímania noriem v Európskej únii a postavenie Slovenska budú určite významným politickým nástrojom vo vnútri parlamentu a je otázkou ako zdefinujeme tento postoj, aby sa vláda nestala rukojemníkom parlamentu, ale aby na druhej strane bola táto kontrolná funkcia parlamentu, ktorá vyplýva z toho, že Slovensko je parlamentná demokracia, účinne zachovaná.

Budúci Výbor pre Európsku úniu alebo všeobecne Výbory pre európske záležitosti v jednotlivých krajinách sú ďalej dôležitým informačným zdrojom parlamentu o európskych otázkach. Vypracovávajú stanoviská, správy aj návrhy uznesení, ktoré môžu byť predložené na rokovanie pléna, respektíve priamo s nimi oboznamujú vládu alebo prí-

slušného ministra. Jednotlivé výbory v mnohých krajinách niekoľkokrát do roka vypracovávajú správy o svojej činnosti a predkladajú ich do parlamentu, čo by malo byť splnené aj na Slovensku.

Výbor pôsobí ako mienkotvorný orgán parlamentu o európskych otázkach. Jeho stanoviská a správy sú často prezentované ako názory celého zákonodárneho zboru. V niektorých štátoch je tento výbor zainteresovaný aj pri personálnom obsadzovaní európskych postov za príslušný štát, či už ide o komisára, sudcov Európskeho súdneho dvora súdu prvej inštancie, zástupcov v úctovnom dvore hospodárskom a sociálnom výbore, výbore regiónov, a to či už v podobe konzultácií o konkrétnych menách, alebo ako je to v Rakúsku, kde treba týchto kandidátov odsúhlasíť výborom.

Zaujímavosťou je, že v prevažnej väčšine štátov sú schôdze Výborov pre Európske záležitosti neverejné. Pravidlo má výnimky, a to vtedy, keď sú spoločné schôdze s inými špecializovanými výbormi, alebo ak sú prizvaní aj členovia vlády alebo experti a objasňujú sa otázky. Dôvod, prečo sú tieto schôdze neverejné, je taktický, aby nedošlo k predčasnému zverejneniu negociačných pozícií vlády a možných hraníc ústupkov a kompromisov.

Krajiny ako Belgicko a Grécko preferujú systém verejného rokovania Výborov pre Európske záležitosti s možnosťou vysielať v priamom televíznom prenose.

V podmienkach členstva bude mať Výbor kľúčovú úlohu pri prerokúvaní záležitostí spojených s členstvom v Európskej únii a ako ukazujú skúsenosti členských štátov, bude si vyžadovať veľmi presne

stanovený rozsah pôsobnosti, a ďalej pre krátkosť času, aký si vyžaduje proces prerokovania záležitostí EÚ, musia byť organizačne zabezpečenia rokovaní na veľmi vysokej úrovni. Často má takýto Výbor aj vlastný rokovací poriadok.

V niektorých krajinách, napríklad otázky spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ sú ponechané v pôsobnosti zahraničného výboru. Mali by sme aj my považovať nad touto otázkou, či nerozdeliť v takýchto špecifických otázkach pôsobnosť aj na iné výbory, pretože agenda Výboru pre Európske záležitosti bude naozaj rozsiahla.

Je na zváženie, či pri navrhovanej novele rokovacieho poriadku by sa nemalo uvažovať aj o prijatí nového zjednodušeného postupu pri prijímaní takzvaných eurozákonov alebo primeranú úpravu priebežného posudzovania pozmieňujúcich návrhov týkajúcich sa aproximácie práv.

Už v citovanej Amsterdamskej zmluve protokolu 13 je vláda povinná poskytovať parlamentu všetky potrebné informácie a materiály súvisiace s členstvom v Európskej únii.

Model prerokovania záležitostí Európskej únie na parlamentnej úrovni by malo zohľadniť nasledovné možné problémy. Tieto problémy vyplývajú zo skúseností, ktoré majú terajšie členské štáty s týmto modelom.

Íde predovšetkým o časové hľadisko. Parlamentný proces prejednávania záležitostí Európskej únie nie je zosúladený s procesom rozhodovania v EÚ. Aby parlament mohol zaujať včas svoje stanovisko k jednotlivým návrhom je kľúčová záležitosť, ktorá si vyžaduje naozaj zosúladiť postup medzi vládou a parlamentom v týchto otázkach.

Právne predpisy sú v značnej miere technického charakteru a vláda s administratívnym aparátom ministerstiev má lepšie podmienky pre získavanie potrebných informácií ako parlament, pričom tento je z pravidla závislý len od informácií predložených vládou.

Opäť sme pri otázke, do akej miery má byť mandát vlády v takejto situácii pred Výborom pre Európske záležitosti záväzný alebo iba odporúčajúci. Osobitne sa chcem pristiaviť pri jednom z kľúčových právomocí Národnej rady po vstupe Slovenska do EÚ, a tou je dodržiavanie princípu subsidiarity.

Princíp subsidiarity v zjednodušenej verzii znamená, že čo si môžem riešiť doma, si riešim doma, čo v meste, riešim v meste, čo na regionálnej úrovni, tak nech sa to rieši na regionálnej úrovni, čo na štátnej, to na štátnej, čo bude lepšie a výhodnejšie riešiť na európskej úrovni, bude sa riešiť tam.

Parlament by mal dohliadať, aby sa tento princíp subsidiarity dodržiaval a má aj právomoc takzvaného včasného varovania v prípadoch, ak usúdi, že prerokovania alebo prijímanie nejakej legislatívnej normy na európskej úrovni je v rozpore s týmto princípom.

Na prvý pohľad vyzerá tento princíp jednoducho, ale vo svojej vnútornej podstate je veľmi zložitý. Ak sa máme naučiť využívať tento nástroj, tak aby bol účinným strážcom zachovania suverenity smerom k Európskej únii, musíme sa ho naučiť dobre vedieť využívať predovšetkým u nás doma. Sme krajinou, ktorá je ešte stále v procese transformá-

cie, a to aj v oblasti reformy verejnej správy a prenosu kompetencií. V tomto procese by sme mali vedieť jasne definovať dodržiavanie princípu subsidiarity a zaviesť ho do života u nás doma. Keď sa budeme opierať o pevné normy u nás doma, tak budeme vedieť pri dodržiavaní tohto princípu jasne a čitateľne vystupovať smerom k Európskej únii.

Sme v etape, keď súvislosti s našim vstupom do Európskej únie a s rozširovaním EÚ, hovoríme predovšetkým o fungovaní inštitúcií. Je to pochopiteľné a je dobré, že na Slovensku riešime tieto pragmatické a praktické otázky.

Ale je dobré pri každej príležitosti vždy pripomínať, že Európska únia nevznikla iba ako pragmatický produkt vytvárajúci podmienky pre rýchly ekonomický rozvoj. Že idea zjednotenej Európy bola oveľa silnejšia a významnejšia. Ja si pri definovaní ideí, na ktorých vznikla, pomôžem citátom jedného z prvých predsedov Komisie Waltera Hallsteina, ktorý vo svojej knihe Nedokončený spolkový štát popísal ciele a dôvody pre vytvorenie zjednotenej Európskej únie. „Európska únia má zabezpečiť mier, jednotu, právny štát, rovnosť, solidaritu, blahobyt, pokrok a bezpečnosť“. Sám povedal, že „len prostredníctvom zóny voľného obchodu tieto ciele nie je možné dosiahnuť“.

Nositeľmi ideí môžu byť iba ľudia. Nikdy nie inštitúcie a úrady.

**Zuzana Martináková
podpredsedníčka NR SR
a podpredsedníčka SDKÚ pre tretí sektor,**

Ekonomické reformy a integrácia Slovenska do EÚ

Vážený pán predseda, vážené dámy, vážení páni, milí kolegovia, najprv mi dovoľte pripomenúť naozaj len jednou vetou, že aj doteraz sa v tejto oblasti, samozrejme, veľa urobilo. Vláda a parlament urobili obrovské množstvo práce a vlastne celý ten proces vstupu, to dobiehanie, tá obrovská práca, ktorá sa urobila za posledné roky, bola spojená aj s oblasťou ekonomických reforiem, aj s oblasťou stabilizácie ekonomiky ako takej, aj s oblasťou prípravy ekonomickej legislatívy atď. A SDKÚ, jej reprezentanti, sa na tejto činnosti a na tomto pokroku podieľali vrchovitou mierou.

Do budúcnosti je ale kľúčové a dôležité uvedomiť si, ako integrácia môže prispieť k naplneniu toho základného a zásadného záujmu Slovenskej republiky. Myslím si, že ekonomicke a nakoniec nielen v ekonomickej oblasti, čiže aj z hľadiska širších súvislostí, je základným záujmom SR dosiahnuť dlhodobu udržateľný vysoký ekonomický rast. Toto je totiž nevyhnutnou podmienkou dobiehania vyspelých krajín v oblasti ekonomickej úrovne, v oblasti sociálnej, v oblasti životnej úrovne a v oblasti sociálneho štandardu. Myslím si, že toto by mal byť základný cieľ, ktorý by sme si stále mali pamätať pri uskutočňovaní parciálnych prvkov, parciálnych reforiem. A predpoklady na naplnenie, najdôležitejšie predpoklady na naplnenie tohto cieľa – na dosiahnutie rýchleho a udržateľného ekonomického rastu – možno zhrnúť dvoma slovami: je to integrácia a reformy.

Myslím si, že práve tie slová aj veľmi rezonovali v našej predvolebnej kampani a myslím, že si s

hrdosťou môžeme povedať, že SDKÚ je najvýznamnejšou politickou silou z hľadiska presadzovania integrácie a presadzovania reforiem na Slovensku, teda z hľadiska naplňovania nevyhnutných predpokladov na dosahovanie vysokého udržateľného ekonomického rastu, a teda že SDKÚ doteraz prispievala a ešte bude prispievať k dobiehaniu vyspelých krajín a k zvyšovaniu životnej úrovne ľudí. Toto je veľmi zásadná a dôležitá vec, ktorú je potrebné si uvedomovať najmä pri presadzovaní ťažkých reforiem, ktoré niekedy z krátkodobého hľadiska môžu mať aj opačný efekt a z krátkodobého hľadiska často prinášajú aj výraznejšie náklady. A práve preto, aby sme nestratili motiváciu, aby sme nestratili presvedčenie, práve preto je dôležité uvedomovať si dôležitosť tohto cieľa.

Slovensko má reálnu šancu a reálne predpoklady na to, aby napodobnilo írsky príklad a aby sa stalo naozaj najrýchlejšie rastúcou, dovolím si povedať, transformujúcou krajinou. Aby napodobnilo írsky príklad, keď Írsko vstupovalo do EÚ pri takej istej relatívnej ekonomickej úrovni. Vtedy, v tom čase dosahovalo 50% ekonomickú úroveň priemeru EÚ a v priebehu tých zhruba 20 až 25 rokov sa mu podarilo dohoniť priemer a dnes je už z hľadiska ekonomickej úrovne krajinou nadpriemernou.

Čo sa týka nášho vstupu do EÚ, chcem povedať, že vstup do EÚ bude veľkým a silným impulzom pre rýchlejší ekonomický rast, teda pre naplnenie tohto cieľa, ale nie postačujúcim. Práve veľmi dôležité bude uskutočňovanie reforiem. V niektorých oblastiach spoločný trh vyžaduje, nevyhnutne vyžaduje,

aby existovala spoločná politika, riadená z jedného centra. Príkladom takejto potrebnej, nevyhnutnej centralizácie je napríklad menová politika, pretože nevyhnutnou súčasťou a podmienkou spoločného trhu je aj spoločná mena. A spoločná mena vyžaduje centralizáciu riadenia menovej politiky z úrovne Európskej centrálnej banky.

Iným príkladom politik, ktoré nevyžadujú centralizáciu, ale naopak, kde je konkurencia a istá rôznosť nevyhnutným predpokladom rýchlejšieho ekonomického rastu - nielen pre nové, chudobnejšie krajiny, ale nakoniec aj pre tie už existujúce – je oblasť daňovej politiky, najmä oblasť priamych daní alebo sociálna oblasť. Práve toto sú dve oblasti, ktoré chcem spomenúť, ak dovoľíte, z hľadiska najbližších cieľov a z hľadiska úlohy SDKÚ v týchto oblastiach.

Prvá sa teda týka spoločnej menovej únie alebo, jednoduchšie povedané, vstupu Slovenska do Európskej menovej únie, do eurozóny prijatia spoločnej meny euro. Ministerstvo financií spolu s Národnou bankou vypracovalo a predložilo materiál, ktorý budeme prerokovávať na budúci týždeň a ktorého záverom je, že je v záujme SR vstúpiť do eurozóny a prijať spoločnú európsku menu čo najskôr, za predpokladu, že budú udržateľným spôsobom naplnené kritériá nominálnej konvergencie. Kritériá nominálnej konvergencie sú najmä fiškálny deficit nižší ako 3% hrubého domáceho produktu, nízka úroveň úrokových sadzieb, nízka úroveň inflácie a nízka úroveň zadĺženia verejného sektora. Dali sme si do programového vyhlásenia veľmi ambiciózne cieľ - splniť tieto kritériá, teda

Maastrichtské kritériá, do roku 2006. Splniť ich nebude jednoduché, ale je to nevyhnutný predpoklad toho, aby sme naozaj vytvorili podmienky pre dlhodobu udržateľný vysoký ekonomický rast.

Vstup do eurozóny je veľmi dobrým príkladom toho, ako integrácia a uskutočňovanie reforiem spolu súvisia a navzájom sa podmieňujú. Prijatie eura je veľmi dôležité preto, že jednoducho výhody spojené so vstupom do eurozóny vysoko prevažujú nad nevýhodami, ktoré tiež existujú. Ale výhody nad nimi vysoko, vysoko prevažujú.

Ja spomeniem len dve - tri najdôležitejšie výhody. Tá prvá výhoda, ale najdôležitejšia, spočíva v tom, že vstup do spoločnej menovej zóny vlastne výrazným spôsobom znižuje náklady a zvyšuje stabilitu. Slovensko je malá otvorená krajina, nesmierne vysoko prepojená na zahraničné trhy, najmä na trhy EÚ. Už dnes 90% slovenského vývozu ide do dnešných krajín EÚ a do tých krajín, ktoré budú vstupovať spolu s nami. A celkový obrat zahraničného obchodu je 1,6-násobkom hrubého domáceho produktu. To znamená, že ročne z tých 1,6 bilióna korún, ktoré sa otočia v zahraničnom obchode, vlastne prevažná väčšina, zhruba 90%, 85 až 90%, sa vlastne vyváža alebo dováža do eurozóny alebo do budúcej eurozóny, s čím sú spojené náklady na zmenu peňazí. Na zmenu zo slovenských korún na euro alebo naopak. Tieto transakčné náklady – ako sa tomu hovorí - majú okolo 0,5% na zmenu meny, ale pri 1,6 bilióna korún ročne ide o desiatky miliárd korún, o ktoré sa znížia náklady podnikateľským subjektom, ak nebudú musieť robiť túto konverziu mien.

Ďalším výrazným dôvodom, prečo je dobré vstúpiť do eurozóny čo najskôr, je stabilita, menová stabilita. Slovensko je z ekonomického hľadiska veľmi malou otvorenou krajinou, kde nezávislosť Národnej banky je veľmi obmedzená, relatívna. Pretože z hľadiska veľkosti tohto trhu a z hľadiska prepojenia svetových a európskych finančných trhov je výrazne obmedzená možnosť brániť sa špekulatívnym tlakom na zmenu kurzu koruny. Inak, jednoduchšie povedané, veľkí finanční hráči disponujú omnoho väčšími objemami prostriedkov ako Národná banka, keď chce brániť napríklad špekulatívnym výkyvom v kurze. A samozrejme, že stabilita kurzu je veľmi dôležitá pre podnikateľské subjekty, pretože pri stabilnom kurze - a kurz eura je a bude zásadne stabilnejší ako kurz slovenskej koruny – vedia lepšie plánovať svoje ekonomické aktivity a odhadovať podmienky, v ktorých podnikajú a budú podnikáť.

Čo sa týka eura, chcem zhrnúť vec asi takto. Že my – lebo to sa tiež nie vždy dostatočne zdôrazňuje – my sme prijali záväzok. Vstupom do EÚ prijímame, a už podpísaním prístupového protokolu sme prijali, záväzok prevziať aj spoločnú menu euro. Otázka je, a je našou vecou, a je v našej kompetencii, kedy to urobiť. Ale tento záväzok existuje. Tento záväzok máme. A ja som presvedčený a musím povedať, že už sa uskutočnili aj verejné diskusie, na ktorých oponenti tohto zásadného záveru – čo najrýchlejšieho vstupu, keď budú udržateľným spôsobom naplnené kritériá – predkladajú aj iné návrhy a iné názory. A musím povedať, že vysoko prevažujúca časť odbornej verejnosti, som o tom presvedčený, je toho názoru, že ten vstup je najvýhodnejší čo najskôr.

Myslím si, že toto by malo byť aj agendou SDKÚ. **Tak, ako sme boli lídrami pri vstupe do EÚ, tak by sme mohli a mali byť lídrami aj pri vstupe do Európskej menovej únie a pri prijatí spoločnej meny euro.** Myslím, že to má a bude mať veľmi silný, nazvime to politicko-psychologický aspekt, ak chceme. A zároveň je vstup do eurozóny veľmi dôležitým nástrojom urýchlenia reforiem. Pretože bez potrebných reforiem v oblasti sociálneho systému, v daňovej oblasti, v oblasti zdravotníctva, v oblasti školstva, nebude možné splniť nominálne Maastrichtské kritériá. Číže vízia toho vstupu, cieľ toho vstupu, ktorý je veľmi dobrý najmä preto, že ak by sa malo vrátiť k tomu základnému cieľu, ktorý som spomínal – že by to mal byť dlhodobou udržateľný vysoký ekonomický rast – tak odhady hovoria, že efekt vstupu do eurozóny a prijatia eura môže byť až 1%. Teda o 1% vyšší ekonomický rast ako v prípade zachovania národnej meny.

V tejto oblasti, zrejme ste už zachytili a zrejme to tak aj bude, že KDH si chce a bude budovať svoju agendu na odkladaní vstupu do eurozóny a na skôr zdržanlivom prístupe k prijatiu eura. Ale chcem povedať, že podľa môjho názoru, tento ich názor nie je odborne podložený a vychádza skôr, podľa môjho názoru, z takých pocitov, že to môže byť vec, na ktorej sa možno bude dať politicky profitať.

Takže dnes som presvedčený, že aj z odborného hľadiska, ale aj z politického hľadiska je veľmi dobrým riešením a veľmi poctivým postojom túto agendu prevziať tak, ako sme prevzali agendu vstupu do EÚ - stať sa lídrom, čo najrýchlejšieho,

vstupu Slovenska do Európskej menovej únie. Aj preto, že je to podmienené reformami, z ktorých značnú časť presadzujeme a budeme presadzovať v rámci rezortov, ktoré zastávam.

Druhou oblasťou, ktorú chcem spomenúť, je daňová reforma. Toto je oproti spoločnej menovej politike oblasť, kde máme názor a budeme presadzovať názor, že najmä v priamych daniach koordinácia a harmonizácia nie je potrebná, dokonca by bola škodlivá. Bola by škodlivá najmä pre nás, ale bola by škodlivá aj pre tie krajiny, a som o tom presvedčený, ktoré niekedy tak opatrne naznačujú, že by sa možno mala urobiť. Takže aj pre niektoré veľké a vyspelé krajiny EÚ.

Čo sa týka daňovej reformy celá Európa potrebuje zmeny v tejto oblasti. Celá Európa, aj z hľadiska základného cieľa, ktorý si EÚ stanovila. V Lisabone v roku 2000 bola prijatá Lisabonská agenda, kde si EÚ stanovila veľmi ambiciózný cieľ – urobiť do roku 2010 z EÚ, z európskej ekonomiky, najkonkurencieschopnejšiu časť svetovej ekonomiky. Musím povedať, že som dosť skeptický z hľadiska realnosti dosiahnutia tohto cieľa, aj keď istý pokrok dosiahnutý bol. Ale pravdou tiež je, že najväčšími brzdami tohto rýchlejšieho napredovania v tejto oblasti je príliš veľká miera prerozdelenia, príliš veľký podiel štátu na chode ekonomiky. Teda nedostatočne slobodná ekonomika v mnohých vyspelých krajinách, často rigidné a zložité daňové systémy a príliš veľká miera zdaňovania. V tomto zmysle je pre nás veľmi dôležité a kľúčové, aby sme neboli viazaní a aby sme mohli, keďže

potrebujeme rásť omnoho rýchlejšie ako potrebujú rásť vyspelé krajiny, keďže ich chceme dobiehať, aby sme mali podmienky, ktoré budú z hľadiska podnikateľského prostredia, z hľadiska podmienok pre ekonomický rast, čo najvýhodnejšie. Môžem konštatovať už dnes, že sa stávame lídrom v týchto zmenách, v týchto reformách. Po opätovnom prezidentovom schválení vrátených zákonov o daniach, predovšetkým zákona o dani z pridanej hodnoty si myslím, že dnes už s takmer 100% nou istotou môžeme povedať, že daňová reforma na Slovensku uskutočnená bude. V parlamente nám zostáva schváliť len príjemnejšie zákony, zákony, ktoré znižujú priame daňové zaťaženie a ktoré zavádzajú rovnú daň.

To, čo je ale dôležité v tejto oblasti zo širšieho hľadiska, z hľadiska dnešnej EÚ, je to, že sa dá s istotou povedať, že tieto tendencie, tieto liberalizačné tendencie, ktoré budú smerovať k väčšej slobode v ekonomickej oblasti, k nižšiemu, menšiemu zasahovaniu štátu do ekonomiky, som presvedčený, že tieto tendencie sú nezvratné a že samotný tlak narastajúcej konkurencie v podmienkach globalizácie bude viesť týmto smerom. Inými slovami, nielen nové, novovstupujúce krajiny, ale aj dnešné členské krajiny budú musieť uskutočňovať tieto liberalizačné zmeny a naplňať liberalizačné tendencie. Pričom platí, že tie krajiny, ktoré tak urobia skôr, a ktoré to urobia dôslednejšie, tie z toho budú profitovať práve tým, že budú rásť rýchlejšie a že budú rýchlejšie dobiehať vyspelé krajiny.

Takže si myslím, že v tejto oblasti, z politického hľadiska, treba povedať zásadné stanovisko, k rovnaj

dani. V programe SDKÚ, v predvolebnom programe je napísané, že inštitút rovnej dane, SDKÚ podporuje, ale že zavedenie rovnej dane je potrebné analyzovať a po takejto analýze navrhnúť, či je to možné urobiť a na akej úrovni je to možné urobiť.

A treba povedať, že áno, je pravdou, že rovnú daň navrhovali dve strany – KDH a DS pred voľbami v roku 2002. Zároveň je pravdou, že rovnú daň navrhovali bez takýchto nevyhnutných potrebných analýz, čoho najlepším dôkazom je, že sadzby, ktoré navrhovali – v jednom prípade 14%, v druhom prípade 15% – boli absolútne nereálne. Tvrdím to so všetkou zodpovednosťou, že zavedenie týchto sadzieb by znamenalo také zvýšenie deficitu verejných financií, žeby to ohrozilo iné kľúčové a životné záujmy SR, napríklad by to ohrozilo nielen ekonomickú stabilitu, ale by sa to prejavilo aj vo vyšších úrokových mierach, v tlaku na znehodnocovanie kurzu meny a znemožnilo by to aj vstup do menovej únie. A to som sa už snažil vysvetliť v predchádzajúcej časti príspěvku, prečo je v životnom záujme SR do Európskej menovej únie vstúpiť čo najskôr.

Takže nebojme sa toho, nebojme sa tejto témy. Myslím, že je pravdou, ktorá sa dá dokázať aj textom nášho predvolebného programu, že sme sa nikdy od témy rovnej dane neodťahovali, ale podmieňovali sme jej zavedenie práve analýzami, ktoré sa uskutočnili na ministerstve financií po tom, ako SDKÚ tento rezort prevzala. A myslím, že môžeme povedať, že vrchovatou mierou, teda z politických strán dnešnej vládnej koalície najväčšou mierou, tieto zmeny a tieto daňové reformy naplňame.

Musím povedať, že daňové reformy, a iné reformy, pôsobia zároveň ako významný nástroj toho, že Slovensko je čím ďalej, tým známejšie v zahraničí aj v podnikateľskom prostredí. A predpokladám, že ďalšie pokračovanie v reformách, uskutočnenie daňovej reformy a ďalšie reformy, ktoré robíme, budú viesť k tomu, že po vstupe Slovenska do EÚ ten príchod investorov, ktorý už dnes je citeľne vyšší, bude vyšší vo väčšej miere. A výsledky – z hľadiska ekonomického rastu, z hľadiska rastu miezd, z hľadiska tvorby pracovných príležitostí - budú už v tomto volebnom období viditeľné tak, že bude možné mať z toho istý politický prospech. V tom zmysle, že tí, ktorí presadzovali tieto ťažké reformy, vedeli, čo robia, a že to nebolo samoúčelné.

Dovoľte mi teda uzavrieť toto svoje vystúpenie tým, že za kľúčové treba považovať, a mali by sme považovať integráciu a pokračovanie reforiem. Že integrácia nie je ešte završená, pretože nás čaká proces vstupu do Európskej menovej únie. A zároveň nás čaká presadzovanie princípov v ekonomickej oblasti, aj v oblasti pravidiel vnútri v EÚ. Chcem povedať ešte jednu poznámku, aby som vyvrátil klišé, ktoré prevláda v médiách a najmä v stredopravom priestore. Že EÚ je prebyrokratizovaná a že je socialistická. Musím povedať, že je to klišé a že to nie je celkom pravda. Netvrdím, že niekedy v niektorých oblastiach tej byrokracie, nie je príliš veľa regulácie. A netvrdím ani to, že v mnohých oblastiach prevládajú mnohé socialistické tendencie. Dôležité je ale povedať, že jednotný trh vyžaduje istú administratívu. Pre porovnanie

– a možno toto číslo prekvapí aj vás všetkých – počet úradníkov v Európskej komisii je 1/40 počtu úradníkov na centrálnej úrovni v Spojených štátoch amerických. Pričom jednotný európsky trh má viac obyvateľov ako je počet obyvateľov v USA. Čo sa týka socialistických tendencií, tam je skôr pravda taká, že v niektorých členských krajinách stále prevažujú socialistické tendencie, ale EÚ, Európska komisia je práve „ťahúňom“ liberalizácie, a teda obmedzovania týchto socialistických tendencií. Príkladom môže byť liberalizácia energetického a telekomunikačného trhu alebo iných trhov. Takže na jednej strane by sme nemali podliehať tomuto klišé, ale na druhej strane by sme tiež mali robiť všetko preto, aby EÚ fungovala ešte lepšie a aby fungovala na takých princípoch, ktoré budú v prospech SR, pričom by neexistoval rozpor záujmov. Pretože daňová konkurencia, konkurencia v daňovej oblasti je nakoniec v prospech aj Nemecka aj Francúzska, pretože tieto krajiny potrebujú pre svoj vyšší ekonomický rast a vyššiu konkurencieschopnosť robiť reformy v týchto oblastiach. Ten tlak na nich, aby tie reformy robili, bude väčší, ak bude konkurencia, ak bude príklad krajín, ktoré takéto úspešné reformy robia. Takže je to nielen v našom záujme, ale je to aj v ich záujme a je to aj v záujme celej EÚ a celej európskej ekonomiky, aby sme princípy, na ktorých je založená politika SDKÚ, presadzovali v čo najväčšej možnej miere.

Ďakujem za pozornosť.

Ivan Mikloš
minister financií a podpredseda vlády SR,
podpredseda SDKÚ pre ekonomiku a vzdelanie

Na konferencii SDKÚ „Slovensko v európskom kontexte“ vystúpil aj kandidát SDKÚ na post európskeho komisára Ivan Štefanec.

Vážený pán premiér, vážené predsedníctvo, milé dámy, vážení páni, dakujem za uvedenie a predovšetkým za nomináciu, ktorou sa cítim veľmi poctený. Poctený o to viac, že SDKÚ bola a je politickou stranou, ktorá si uvedomuje nielen svoju zodpovednosť za rozvoj Slovenska, ale i spoluzodpovednosť za rozvoj inštitúcií, ktorých Slovensko je a bude členom. Tak je to i s EÚ o čom, okrem iného, svedčí i dnešná programová konferencia.

Keďže v súčasnosti pôsobím v nadnárodnej pozícii, dovoľte mi uviesť zopár faktov „zvonka“. Slovenská exekutíva pod vedením SDKÚ dosiahla pozoruhodné výsledky, ktoré sa tešia vo svete pozornosti a zaslúženému uznaniu. Je to nielen zvyšujúci sa medzinárodný kredit i kvantifikovateľný rating krajiny, ale predovšetkým už viacročné najrýchlejšie tempo rastu spomedzi krajín strednej Európy. Zaujímavé prvenstvo dosiahlo Slovensko aj v Európskom parlamente, kde pri hlasovaní o rozšírení EÚ bolo najmenej poslancov proti vstupu našej krajiny do Únie. Slovenské „Áno“ (92.5%) bolo tiež najvýraznejšie zo všetkých referendových výsledkov o vstupe do Únie. No a aby sme o sebe nehovorili stále ako o tých „malých“, nechcem zabudnúť na skutočnosť, že Slovensko je najväčšou krajinou zo všetkých, ktorí v tomto čase vstupujú súčasne do EÚ i do NATO. Čo ale považujem za najcennejšie je to, že o Slovensku sa začína vo svete hovoriť ako o modernej krajine, kde žijú schopní ľudia s progresívnymi názormi a tiež o tom, že sú tu predpoklady ďalšieho rozvoja. (Včera som sa vrátil z pracovnej cesty z Poľska, ktoré tiež patrí do mojej kompetencie a ľudia, s ktorými som sa stretol, najviac disku-

tujú o slovenskej „flat tax“ a o tom, či sa to dá realizovať aj v Poľsku)

V súčasnosti sme svedkami nielen slovenského progresu, ale za našej účasti predovšetkým historických krokov v dejinách Európy. Ešte nikdy v histórii neboli krajiny Európy tak blízko Churchillovej myšlienke „spojených európskych štátov“, spreď 57 rokov, tak ako doteraz. Európska spolupráca, od roku 1951, založená na spolupráci „európskej šestky“ a postupne opatrne rozširovaná na „európsku 15-ku“ od roku 1995, je dnes krátko pred rozšírením na EÚ-25-ku s tým, že ďalšie 2 krajiny sú už v oficiálnom negociačnom procese s EÚ a ďalších 6 krajín sa naň pripravuje.

Je evidentné, že európska „Jednota v rôznorodosti“ nadobúda nové rozmery. Čo ju ale bude posúvať dopredu? Verím, že to bude práve táto rôznorodosť spojená základňou vybudovanou na kresťanských princípoch, na ktorých po stáročia stoja a rozvíjajú sa európske hodnoty. Verím, že práve rôznorodosť, ku ktorej cítíme rešpekt a toleranciu, bude obohacovať spoločnú Úniu. Verím, že rôznorodosť je blízka zdravej konkurencii, ktorá je zdrojom pozitívnej energie rozvoja. Takáto zdravá konkurencieschopnosť potrebuje čo najmenej bariér pre podnikanie a menej administratívnych zásahov a regulácií. Dôsledné dodržiavanie pravidiel voľného trhu s rovnakými zásadami pre všetkých, bez náznakov diskriminácie – to je podstata, ktorá určite posunie európske spoločenstvo dopredu.

Sme vo dverách nového spoločenstva a náš prínos vidím predovšetkým v našich tradičných prednostiach – kvalite našich ľudí a ich schopnosti vnímať zmeny.

A dovoľm si tvrdiť, že už nielen vnímať, ale

ich aj predvídať a riadiť. Práve nové pohľadý na rozvoj EÚ budú najdôležitejším príspevkom jeho nových členov. Pokladám za dôležité, aby sme nielen kopírovali a harmonizovali

súčasnú legislatívu EÚ, ale aby sme aktívne prispeli i k rozvoju nášho nového spoločenstva. Veď súčasná Únia potrebuje podobné reformy, ktoré sa práve realizujú na Slovensku – v oblasti pracovného práva, dôchodkového systému a daňového systému. Nevyhnutná je zmena CAP. Zmeny v EÚ musia byť nasmerované na rastové atribúty, na menej regulácií a administratívnych zásahov a európske inštitúcie musia byť bližšie k občanom. Európsky systém je potrebné riadiť tak, aby vládli legitími nominovaní a volení predstavitelia a nie byrokratická mašinéria. Pri našom európskom nasmerovaní by sme sa nemali nikdy zabúdať učiť ani mimo európskeho priestoru.

V rámci našej spoluzodpovednosti za rozvoj EÚ vidím náš príspevok v 3 úrovniach:

- 1) organizačnej** – vo vybudovaní fungujúcich efektívnych štruktúr
- 2) politickej** – v príspevku do spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky
- 3) ekonomickej** – v zdravom podnikateľskom prostredí bez obmedzujúcich regulácií

Poučenie pre ďalší slovenský rozvoj v rámci Únie prichádza aj zo skúseností úspešných nových členov EÚ. Spočíva v 3 základných oblastiach:

- 1) v atraktivite pre investorov**
- 2) v makroekonomickej stabilite**
- hlavne v udržaní schodku verejných financií
- 3) v investíciách do vzdelanosti**
(tie idú aj s rastom investícií)

Som presvedčený, že pre Slovensko má taktiež význam posilňovanie regionálnej spolupráce, založenej na rozvoji V4. Napokon i v rámci Únie vidíme veľmi osožnú regionálnu spoluprácu napr. krajín Beneluxu či Škandinávie.

Verím, že pre Slovensko je členstvo v Únii skvelým predpokladom pre jeho rozvoj. Prístupová zmluva, podpísaná 16. 4. 2003 v Aténach, je formulovaná ako zmluva medzi občanmi vyznávajúcimi rovnaké hodnoty. Verím, že práve hodnotové hľadisko sa prejaví i v neformálnych vzťahoch medzi občanmi i medzi podnikateľmi, čo bude viesť k zlepšeniu kvality podnikateľského prostredia. Vplyv rastúcej etiky v podnikaní a teda transparentnejšie prostredie potom povedie k zníženiu transakčných nákladov a výsledok by mal byť jednoznačne viditeľný v kvalite životnej úrovne.

Vážené dámy, vážení páni,

som presvedčený, že keď budeme vychádzať z princípu, že vždy chceme viac dať ako dostať, potom budeme úspešní. Som si istý, že Slovensko má Európe čo dať.

Pre mňa bude veľkou čťou, ak k tomu budem môcť prispieť, a pritom samozrejme urobím všetko preto, aby som nesklamal Vašu dôveru, dôveru SDKÚ.

Ďakujem.

Ivan Štefanec
kandidát na post komisára EÚ

Inštitucionálny rámec EÚ (Európska rada, Európska komisia, Európsky parlament)

Vážený pán predseda, vážená pani podpredsedníčka Národnej rady SR, vážení páni ministri, vážení hostia, dámy a páni, skôr, než sa s Vami podelím s mojimi názormi a skúsenosťami na tému Návrh ústavnej zmluvy, rád by som - keďže som Ivan, tak ako mnoho Ivanov, ktorí tu už dnes hovorili – predovšetkým zaželel ďalšiemu Ivanovi, pánovi Štefancovi veľa úspechov a úspešnú kandidatúru.

Myslím si, že to, že návrh ústavnej zmluvy má byť predmetom diskusie Programovej konferencie SDKÚ, je nielen nanajvýš aktuálne, ale deň po tom, čo skončil svoju činnosť Konvent, aj nanajvýš symbolické. Na Konvent, ktorý skončil včera, počujeme mnoho názorov, či Konvent splnil svoju úlohu, či neprekročil mandát. A ja ako diplomat sa pokúsím opustiť svoju opatrnosť a povedať rovno, že si myslím, že tento Konvent bol úspešný a splnil všetky ciele, ktoré sme doňho vkladali. Myslím, že je to hlavne z troch hlavných dôvodov. Totiž, keď sa pozeráme na Konvent, nemali by sme za primárne kritérium považovať to, aký je výsledný návrh textu ústavnej zmluvy, lebo bodku za týmto textom ústavnej zmluvy dá Medzivládna konferencia. Konvent teda nebol koncom, ale len určitou prestupnou stanicou. A myslím si, že úspechom bol preto, lebo Konvent vyprodukoval diskusiu o podobe Európskej únie. A čo je dôležité pre Slovensko, boli sme jej súčasťou. Konvent predovšetkým pripravil konkrétny návrh ústavnej zmluvy, o ktorej bude rokovať Medzivládna konferencia. V konečnom dôsledku je to prvá Medzivládna konferencia, ktorá nebude začínat od nuly. A toto je, podľa môjho názoru, obrovský prínos

alebo obrovský význam samotného Konventu. No a nakoniec, ako som povedal, samozrejme, bola to obrovská možnosť aj pre Slovensko. A musíme si uvedomiť, že nie sme členskou krajinou. De jure naozaj nie sme ešte súčasťou EÚ. Ale mali sme plnohodnotnú možnosť hovoriť do návrhu ústavnej zmluvy. A dovolím si povedať aj to, že keby sme tam neboli, tak návrh tejto ústavnej zmluvy vyzerá ináč.

Bol som požiadaný hovoriť krátko o inštitúciách. Určite inštitúcie sú tými entitami alebo subjektami, ktoré sú predmetom kritiky. Určite sú veľmi často zatracované. **Aj tu sme počuli – inštitúcie nemôžu byť cieľom, môžu byť len prostriedkom. Inštitucionálny rámec je takisto len jednou, síce veľmi dôležitou, ale predsa len jednou parciálnou časťou návrhu ústavnej zmluvy. Ústavná zmluva rieši mnoho iných ďalších vecí a tie sú rovnako dôležité ako samotné inštitúcie. Je veľmi dôležité to, že dnes vieme z návrhu ústavnej zmluvy jasne identifikovať, aké sú kompetencie EÚ, aké sú kompetencie členských štátov, aké princípy sú tie, ktorými budú európske inštitúcie rozhodovať.** Či už to je princíp subsidiarity alebo princíp proporcionality.

Pani podpredsedníčka hovorila o subsidiarite, čo ja považujem za naozaj veľmi dôležité. Ale nezabúdajme ani na princíp proporcionality. Lebo to je ten, ktorý popri tom, že Únia má svoje kompetencie, určuje to, že ani s tými kompetenciami nemôže EÚ narábať svojvoľne. Môže narábať len tak, v súlade s princípom proporcionality, ako je to

nevyhnutné pre dosiahnutie cieľa. Samozrejme, že návrh ústavnej zmluvy podstatným spôsobom zjednodušuje samotný text. Rušia sa tri piliere a zjednocujú sa do jedného právneho textu pôvodne tri organizácie alebo tri inštitúcie. A nakoniec EÚ získava aj právnu subjektivitu.

Hovorí ďalej o samotnom texte naozaj nemá význam, lebo na to by sme potrebovali nie 15 minút, ale určite jeden seminár. A toto je text, o ktorý sa bojovalo 16 mesiacov. A inštitúcie z neho tvoria 3 alebo 4 strany. Ale naozaj, keď som sedel v Konvente – dva alebo tri týždne trvali diskusie o inštitúciách – veľmi často som mal dojem, že sa bavíme stále len o forme, a nie o obsahu. Ako keby sme sa nemali baviť o náplni politiky EÚ. Ale potom „starí harcovníci“, ktorí pôsobili v Konvente povedali: „bez inštitúcií sa naozaj nič nepohne“.

A keď povieme slovo inštitúcia v EÚ, to nie sú byrokratické inštitúcie. Ak sa tu hráme na radu, Radu ministrov, Európsku radu, Európsky parlament a nakoniec aj Komisiu, to sú rýdzo politické inštitúcie. Veď Európsku radu ako jednu z inštitúcií nemôžeme považovať alebo nemôžeme dať na ňu nálepku, že to je byrokratická inštitúcia. Veď tam sedia predsedovia vlád a ministri. Rovnako Európsky parlament. Tam sú priamo volení zástupcovia občanov členských krajín EÚ. No a Komisia – veď sa pozrime na zloženie Komisie. Nie komisári, hoci budú vo výkone svojich kompetencií reprezentovať EÚ, nie jednotlivé štáty, ale osoby, ktoré reprezentujú politický názor, politický smer. Takže preto sa nemôžeme čudovať, že EÚ, ktorá prešla naozaj od veľmi jednoduchej medzinárodnej

organizácie až po úniu – ktorá má dnes spoločný trh, spoločnú menu, ktorá chce mať spoločnú zahraničnú bezpečnostnú politiku, má vlastný rozpočet – je úplne inou organizáciou, akou bola na začiatku. Spoločné ciele realizuje ďalšia inštitúcia, a tou je Komisia EÚ. Po tretie je to občiansky prvok – už spomínaný Európsky parlament, ktorý združuje priamo volených zástupcov členských krajín EÚ.

Takže si myslím, že tým, že to je 25 krajín, každá krajina má svoje tradície, má svoje predstavy, má svoje očakávania, ale aj rôzny potenciál. Veď sú tam krajiny ako Nemecko, Francúzsko, Británia a sú tam, aby som použil označenie môjho ministra, aj menšie krajiny ako Slovensko. Toto všetko dohromady dáva obrovský potenciál pre to, aby sme videli veľmi často aj určitý inštitucionálny konflikt.

Prechádzať cez každú inštitúciu naozaj nie je kvôli limitovanému času možné. Ale poviem len tri princípy, ktorými sme sa riadili spolu s ďalšími zástupcami SR v Konvente počas rokovania o návrhu ústavnej zmluvy. Pre mňa samého bolo alfou a omegou pokúsiť sa udržať rovnováhu medzi týmito inštitúciami. Lebo od nej sa potom odvíjajú tri ďalšie základné veci. A tými sú efektívnosť inštitúcií a zachovanie rovnosti medzi krajinami. A to tretie je, že sme nechceli vytvárať nové inštitúcie. Preto, aby EÚ mohla lepšie fungovať, sme boli a sme presvedčení, že netreba vytvárať nové inštitúcie.

Výsledným návrhom je, samozrejme, ako inak to aj môže byť v medzinárodnej politike a v podmienkach rokovania 25 krajín, len kompromis. Ak by

sme si postavili individuálne absolútne kritériá, nájdeme tam, samozrejme, mnoho otáznikov. Ale v konečnom dôsledku to nie je o tom, či hľadáme v každom jednom ustanovení svoju vetu, na ktorej trváme, ale je to o tom, či s týmto návrhom, ktorý je kompromisom, nakoniec môžeme aj my ako budúci člen EÚ plnohodnotne fungovať.

Teraz mám naozaj dilemu, či hovoriť podrobne o všetkých troch inštitúciách. Skôr by som z nich načrtnol možno len niektoré momenty, ktoré sa veľmi často vyskytli aj v tlači a myslím, že im bola venovaná dostatočná pozornosť. Predovšetkým v tom medzivládnom pilieri sa najviac diskutovalo o tom, či EÚ potrebuje prezidenta. Ja si stále myslím, že ho nepotrebuje. Ale faktom je, že kvôli kompromisu a kvôli vyváženiu názorov medzi tými krajinami, ktoré sú presvedčené, že EÚ takúto funkciu má mať - nie inštitúciu, ale funkciu – máme v návrhu ústavnej zmluvy opäť zakotvený kompromis, ktorý je aj taký, aj taký. To znamená, že aj ho máme – prezidenta Európskej rady, ale na druhej strane pre Slovensko, ktoré bolo proti je dôležité, že by nemal byť silným prezidentom Európskej rady a nemal by zasahovať do legislatívnych právomocí Rady a samozrejme, do exekutívnych činností Komisie EÚ. Poviem otvorene, najväčšia naša obava bola z toho, že budúci prezident EÚ - už aj preto, že sa volá prezident - nemôže byť slabý. Naša taktika sa potom sústredila na to, aby sme sa pokúsili okresať jeho kompetencie. Ale predpokladám, že v samotnej Medzivládnej konferencii bude toto ešte predmetom veľmi vážnej diskusie. Pokiaľ hovorím o Rade, a ešte raz o medzivládnom prvku, určite pomerne značnú pozornosť zís-

kal návrh na vytvorenie funkcie ministra zahraničných vecí EÚ. Opäť poviem svoj vlastný subjektívny názor, a to že si nemyslím, že vytvorenie funkcie ministra zahraničných vecí je záračným liekom. Záračným liekom preto, aby EÚ odrazu, keď budeme mať takéhoto ministra v budúcnosti, hovorila jedným hlasom v zahraničnej politike. Zahraničná politika je tak citlivá vec, ktorá sa môže budovať jedine na základe konsenzu. Aký by to bol minister počas irackej krízy, ak by hovoril len za jednu alebo druhú časť EÚ? Ja preto považujem návrh na vytvorenie funkcie ministra zahraničných vecí skôr asi za signál navonok, keď EÚ chce povedať, že sa k takému ideálnemu stavu – jeden hlas v zahraničnej politike – chce priblížiť.

Rozhodovanie tzv. kvalifikovanou väčšinou. To je niečo, čo je nemožné prerozprávať politickým jazykom, pretože na to naozaj existujú matematické modely. Ale zjednoduším to na jeden návrh alebo záver. Samozrejme, s rizikom, že nakoniec to vo vláde alebo v našom parlamente aj tak neprejde. Myslím si, že pre Slovenskú republiku je vytvorený v tomto rozhodovaní kvalifikovanou väčšinou veľmi dobrý rámec tak, ako ho definovala zmluva z Nice. Otázkou je - a tú otázku som aj ja položil v Konvente viackrát – prečo máme tento návrh z Nice meniť, keď krajiny, ktoré ho prijali, ho prijímali pre EÚ, ktorá bude mať 25 členov. V tejto chvíli je Nice, podľa môjho názoru, absolútne legitímnym modelom. A to, že niektoré krajiny od neho chcú odísť, ja považujem len za ich vlastný individuálny záujem. Myslím si, že o tom tiež bude veľmi intenzívna debata.

Základným našim záujmom bolo, aby Komisia EÚ zostala nezávislá a aby Komisia mala zachovaný iniciálny monopol. Inými slovami, žiadna legislatíva EÚ by nemala ísť mimo návrhu, mimo iniciatívy Komisie EÚ. A potom o zložení. Prvý návrh, s ktorým prišlo Francúzsko a Nemecko, bolo podstatne znížiť počet komisárov. To znamená opustiť princíp, ktorý je definovaný opäť v Nice, a nehovoriť už o tom alebo nepostupovať tak, že každá krajina má komisára. My si myslíme, že ak existujú národné administratívy, ktoré majú ďaleko, ďaleko viac ako 25 a nebojím sa na tomto fóre povedať, že napríklad Francúzsko patrí medzi nich, nemyslím si, že by sme mali mať obavy o Komisiu, ktorá bude mať 25 členov, lebo je tam 25 členských krajín. Nemyslím si, že počet členov, či už Kabinetu, alebo Komisie je základným pre to, ako daná inštitúcia, ako zverená kompetencie budú fungovať. Takže vyzerá to opäť ako kompromis – po roku 2009 bude 15 komisárov a bude navrhnutých 15 tzv. hlasujúcich a 10 komisárov, ktorí budú bez hlasovacieho práva, ale s tým, že budú medzi členskými krajinami títo nominanti rotovať na rovnoprávnom princípe.

O Európskom parlamente hovorila veľmi podrobne pani podpredsedníčka Martináková. Myslím si, že národný parlament, čo je veľmi dôležité, dostane obrovskú zodpovednosť. Obrovskú zodpovednosť, aby bol schopný posúdiť tisíce strán legislatívnych návrhov, ktoré pôjdu z Komisie do Európskej rady, ale pôjdu paralelne do Národnej rady SR. Ak sa neustrážia niektoré veci, tak môže vzniknúť aj to, že jedného dňa pride určitý podnikateľ a bude sa pýtať zvolených zástupcov, ako je

možné, že toto mám nariadené z EÚ. A odpoveď z EÚ bude: v národnom parlamente SR ste neustrážili princíp subsidiarity. V tomto vidím obrovský nárast zodpovednosti Národnej rady a každého parlamentu členskej krajiny.

Jednu poznámku k rovnosti. Lebo to je jeden zo skloňovaných princípov a presadzovaných princípov v EÚ. Keď som na jednom zo stretnutí s ministrom Fischerom trval na zachovaní rovnosti, tak mi povedal nasledovné: s týmto princípom treba, ak ho presadzujete, narábať veľmi opatrne, pretože ak sa pozrieme na váhu hlasu, ktorý je v Európskej rade, tak Nemecko by malo mať 16-násobok hlasu Slovenskej republiky. Slovenský hlas bude mať hodnotu 7, nemecký hlas má hodnotu 29. Je to len 4-násobok. Inými slovami, zo 16-násobku nemeckého potenciálu je len 4-násobok vo vzťahu k SR. A to isté platí aj o Európskom parlamente. Slovensko bude mať 14 poslancov, Nemecko má 19. Keď si to vynásobíte, je to 6,5-násobok. Takže aj tento princíp rovnosti v EÚ je už dnes veľmi relativizovaný. Ale o čo ide nám, je to, aby sa ďalej toto zohľadňovanie demografických rozdielov neprehľbovalo v inštitúciách.

Na záver sa ospravedlňujem, že hovorím veľmi dlho, mal to byť len príspevok, ale naozaj nie je možné niektoré veci prebehnúť veľmi rýchle. Čo budeme robiť ďalej? Budeme predovšetkým analyzovať text. Analýza tohto textu, to nie je len o zahraničnej politike. To je o tom, aby sme analyzovali jednotlivé politiky, aby sme dokázali urobiť určitú čiaru, ktorá bude mať politickú oporu na Slovensku, za ktorú nebudeme môcť ísť.

Pán minister MI povedal – a ja to považujem takisto za dve kľúčové otázky v oblasti politik – a to je oblasť harmonizácie daní a oblasť sociálneho zabezpečenia. Takže toto bude mandát SR, ktorý by, podľa môjho názoru, mal byť urobený aj v koordinácii, samozrejme, s politickým spektrom a osobitne s Národnou radou.

Pani podpredsedníčka Martináková povedala, okrem iného, jednu veľmi vážnu vetu – európska integrácia by nemala byť na pôde Národnej rady predmetom politikárčenia – ak to tak trochu sparafrázujem. **Myslím si, že európska integrácia už nebude predmetom politického boja, pretože európska integrácia sa dnes a konkrétne našim vstupom stáva domácou politikou. To všetko, čo sa nám zdalo, že sa deje v Bruseli, to bude výsostne našou domácou politikou. Preto si myslím, že aj konflikt o obsahu európskej politiky, bude predmetom diskusií u nás doma.**

Rád by som sa ešte dotkol problematiky ústavnej zmluvy, resp. referenda o ústavnej zmluve. Podľa môjho názoru nie je potrebné preto, lebo Ústava SR jasne vymedzuje, kedy je referendum nevyhnutné, a v tomto prípade nevyhnutné nie je. Ale nie je nevyhnutné, podľa mňa, ani politicky. A určité balóniky, ak to tak môžem nazvať, ktoré boli vypustené, podľa môjho názoru boli, minimálne, politicky účelové. Myslím si, že si treba pripomenúť jedno, a to že referendum o členstve SR v EÚ, úspešné referendum, bolo aj referendom o našom prístupí do EÚ podľa zmluvy z Nice. Musíme analyzovať, aký je rozdiel medzi Nice, do ktorej

sme vstúpili so súhlasom občanov a medzi tým, aký rámec vytvorí samotná ústavná zmluva. Ak zistíme toto, až potom môžeme začať vôbec meritornú diskusiu o tom, či by referendum, eventuálne, bolo potrebné. Ale môj názor je taký, že jestvuje dostatočný mandát súčasných strán vlády, Národnej rady, aby schválila takúto zmluvu aj bez plebiscitu.

Samozrejme, že samotná Medzivládna konferencia bude aj o tom, aký bude nakoniec výsledok a myslím si, že aj doma sa budeme musieť nachystať na to, aby sme dokázali zodpovedať otázky, ktoré sme vyrokovali. Takéto otázky dostávame alebo sme dostávali veľmi často aj po rokovaniach s EÚ. Hovorí sa často aj o tom, že Slovensko bude mať právo veta. Ale tu by som chcel povedať, že právo veta v EÚ nie je o tom, že v určitom momente -obrazne povedané – zabuchneme dvere, alebo odideme od stola a zabuchneme dvere. Pretože tí, ktorí rokujú, tí majú aj zodpovednosť. A majú spoločnú zodpovednosť. Nemajú zodpovednosť len ku svojej krajine, ktorú reprezentujú.

A po ďalšie, cez Medzivládnu konferenciu a diskusiu o podobe budúcej EÚ, si myslím, budeme vtiahnuť aj do diskusie o tom, čo vlastne EÚ je. Pozrime sa na určité atribúty Únie: má územie, má vonkajšie hranice, spoločnú menu, rozpočet, priamo volený parlament, úniijné občianstvo, má svoje symboly, vlajku, hymnu a k tomu bude mať ešte ústavu, ministra zahraničných vecí a voleného prezidenta. Myslím si, že tieto atribúty možno pre niektorých, ktorí chcú s touto otázkou pracovať politicky, budú dostatočným nábojom na to, aby našim občanom hovorili: „pozor, môže to byť superštat“.

Myslím si, že tu je veľmi dôležité aj opatrne narábať s pojmami, a preto som absolútne presvedčený o tom, že to, čo prijímame alebo budeme v budúcnosti prijímať na základe Medzivládnej konferencie, nie je ústava. Je to ústavná zmluva. Je to politicky aj svojim právnym obsahom ústavná zmluva. Nie je to ústava, nech už sa tak volá, ktorá nahradí Ústavu Slovenskej republiky, lebo Slovenská republika aj po prijatí takéhoto dokumentu zostane zvrchovaným štátom. A legitimita sa nebude odvíjať od EÚ, ale od Slovenskej republiky, od Národnej rady a od občanov SR.

Myslím si, že ak budeme na takúto diskusiu pripravení, treba hovoriť aj o tom, že za odovzdanú suverenitu dostaneme, my všetci – občania SR - oveľa viac. Dostaneme možnosť ovplyvňovať aj rozhodnutia veľkých štátov, pre ktoré sme dnes menej významní, ako budeme, keď sa staneme členmi EÚ. Myslím si, že aj o tom to je. Nielen členstvo, ale aj nadchádzajúca Medzivládna konferencia, je obrovská výzva. Všetkým nám želim, aby sme ju úspešne zvládli.

Ďakujem za pozornosť.

Ivan Korčok
štátny tajomník MZV SR

Budúcnosť NATO a význam transatlantických vzťahov pre Slovensko a Európu

Vážený pán predseda, ctení členovia prezídia, vážené dámy, vážení páni!
dovoľte mi niekoľko poznámok k téme bezpečnostnej politiky, ktoré sú aj súhrnom, reflexiou postojov Sekcie zahraničnej politiky a integrácie. V prvom rade chcem uviesť, že bezpečnosť štátu vnímame ako základný národný záujem SR. Sme si tiež vedomí toho, že v posledných rokoch dochádza k výraznému posunu vnímania bezpečnosti vo svete. V období studenej vojny sa uplatňoval pomerne jednoduchý koncept bezpečnosti, kedy sa počítali najmä počty tankov, rakiet a vojsk na dvoch protichodných stranách. Bezpečnosť v súčasnosti je však oveľa komplexnejšia. Teraz zahŕňa napríklad aj aspekty vnútropolitckej stability, ekonomického rozvoja, demografických trendov a iných typov vnútroštátnych či vonkajších ohrození. **Vstup Slovenska do EÚ vnímame ako posilnenie bezpečnosti SR. Staneme sa súčasťou výnimočného politického systému, ktorý funguje na vzájomných vzťahoch medzi národnými a nadnárodnými inštitúciami. Rovnováha medzi rôznymi úrovňami rozhodovania, zabezpečuje stabilitu ekonomického i politického života členských krajín. Slovenská republika zároveň bude súčasťou zóny, ktorá je dlhodobo zónou prosperity i stability. To je jeden zo základných predpokladov posilnenia bezpečnosti Slovenska a jeho občanov.**

Európske krajiny spojili svoje sily i kompetencie, aby spoločne dokázali efektívnejšie čeliť rýchle sa meniacej situácii a novým trendom najmä ekonomického charakteru spojených s procesom globalizácie. Prehľbovanie integrácie, väčšie právomoci európ-

ských nadnárodných inštitúcií, znamenajú zlepšenie akcieschopnosti EÚ a vonkajších vzťahoch únie, ako je napr. obchodná politika. Jednotný postup spätne prináša výhody jednotlivým členským štátom.

Vďaka spoločnému postupu, schopnosti dohodnúť sa a koordinovať svoje kroky voči tretím subjektom, EÚ je úspešným príkladom regionálnej spolupráce. Európska únia dokázala zhodnotiť ekonomický a ľudský potenciál jednotlivých krajín. Veľkosť i kvalita jednotného trhu, menová únia i objemy HDP ako aj obchodných transferov, ukazujú, že únia je ekonomickým gigantom a jedným z najsilnejších hráčov vo svete.

Som presvedčený, že rozširovanie EÚ bude znamenať ďalší, silný impulz spoločnej európskej ekonomike. Politická váha EÚ však ostáva naďalej limitovaná schopnosťou jednomyseľnej dohody členských štátov.

Chceme silnú Európsku úniu. Úniu, ktorá dokáže byť vyrovnaným partnerom Spojeným štátom.

Chceme, aby EÚ aj v bezpečnostnej a obrannej oblasti, mala kompetencie, umožňujúce riešenie krízových situácií na kontinente i vo svete.

Podporujeme preto proces, ktorý vedie k posilňovaniu kapacít EÚ vo vojenskej i civilnej oblasti. Bezpečnostná architektúra v Európe však už viac ako pol storočie je priamo založená na spolupráci s USA. Spojené štáty predstavujú najväčšieho obchodného partnera EÚ. Takmer 70% celosvetových investícií sa vymení medzi týmito dvoma ekonomickými veľmocami. **Čo však považujem za ešte dôležitejšie je to, že Európu so severnou Amerikou spájajú hodnoty, ktoré vôbec nie sú samozrejmosťou všade vo**

svete. Bezpečnosť týchto hodnôt, kultúr a civilizačných presvedčení je požiadavkou, ktorá priam diktuje potrebu primárnej bezpečnostnej kooperácie medzi EÚ a Spojenými štátmi.

Vyjadrením takéhoto ponímania bezpečnosti je Severoatlantická aliancia. Podporujeme preto európsku bezpečnostnú i obrannú politiku, ktorá však bude komplementárnou súčasťou tohto transatlantického spojenectva. Sme za to, aby v prípadoch, kde sa EÚ dohodne, že môže a chce konať samostatne, mohla využívať kapacity a infraštruktúru NATO.

Som presvedčený, že budovanie nových, obranných štruktúr a veliacich centier v rámci európskej obrannej politiky by znamenalo horšie a oveľa drahšie riešenie bezpečnosti Európy. Spojené štáty predstavujú prirodzeného bezpečnostného partnera a spojenca Európskej únie a aj Slovenska. Európskej únii nemôže prospieť vytlačanie USA z bezpečnostného usporiadania na ktorom je postavená jej stabilita. Najmä nie v období, kedy narastajú nové bezpečnostné ohrozenia, ktoré si vyžadujú oveľa väčšiu koordinovanosť a spoluprácu ako doteraz.

Za mimoriadne dôležitú, preto považujem skôr snahu o vyrovnanie obrovského rozdielu medzi obrannými kapacitami USA a európskymi štátmi NATO. Výdavky na obranu USA stále predstavujú dvojnásobok výdavkov všetkých ostatných, osemnástich členských štátov Severoatlantickej aliancie. V slovenskom záujme, ako krajiny ktorá je súčasťou integračných procesov je preto dôležitý silný, európsky, zároveň však aj transatlantický rozmer bezpečnosti. Svet sa mení, menia sa aj bezpeč-

nostné ohrozenia. Transformuje sa aj Aliancia, do ktorej sa hlásime. Nové štruktúry i priority majú lepšie reagovať na novú bezpečnostnú situáciu. Pre NATO ostávajú, v zásade, dve možné cesty do budúcnosti:

1. buď bude aj vojensky akcioskopnou organizáciou, schopnou reagovať aj na bezpečnostné ohrozenia nad rámec čl. 5 Severoatlantickej zmluvy, ktorý zabezpečuje kolektívnu obranu, alebo
2. možnosťou je, že NATO sa stane politickou organizáciou, akýmsi diskusným klubom, neschopným jednotnej a okamžitej vojenskej reakcie na nové typy bezpečnostných ohrození, kríz a konfliktov.

Je v našom záujme, aby NATO bolo efektívnou bezpečnostnou a obrannou organizáciou, zaručujúcou bezpečnosť svojim členom, a teda aj Slovensku. Vo všeobecnosti sa tak stane za predpokladu, že

- sa nájde konsenzus ohľadom vnímania bezpečnostných hrozieb, medzi európskymi členmi a USA.
- keď európski členovia budú pripravení zvýšiť svoje vojenské spôsobilosti a ich efektívnosť pri zachovaní interoperability s USA
- Európa by mala dokázať zaujať jednotné stanovisko k rôznym svetovým bezpečnostným problémom. USA by zároveň mali jasne vyjadriť svoj odklon od tzv. ad hoc koalícií (coalitions of willing)

Keď bude Aliancia stáť na dvoch silných pilieroch - USA a EÚ, bude organizáciou schopnou predchádzať novým potenciál-

ným ohrozeniam. Som presvedčený, že Slovensko práve v takejto Aliancii najlepšie uplatní svoje záujmy a nájde stabilné bezpečnostné garancie. Slovensko za posledných niekoľko rokov dokázalo, že nechce stáť niekde na okraji tohto procesu. Už teraz je Slovensko v centre diania a na najlepšej ceste ako sa svojim partnerom v EÚ i v NATO nielen vyrovnáť, ale v mnohom ich, možno, i v budúcnosti predčiť. Tu treba povedať, že sa tak deje vďaka konzistentnej politike SDKÚ, ktorá je jasne vedená slovenskými národnými záujmami. A deje sa tak aj vďaka mimoriadnemu úsiliu i nasadeniu predstaviteľov SDKÚ. Slovensko má šancu, že si v blízkej budúcnosti zaistí svoju bezpečnosť. Zároveň máme šancu, že budeme spojovníkom a nie rozdeľovníkom vo vzťahoch medzi Severnou Amerikou a EÚ, ktoré sú pre Slovensko tak neobvyčajne dôležité.

Dámy a páni, ďakujem za pozornosť!

Martin Fedor
štátny tajomník MO SR

Možnosti čerpania fondov EÚ

Predstupová pomoc.

• Program Phare

- Phare CBC – cezhraničná spolupráca
- Phare ECOSOC – ekonomická a sociálna súdržnosť

• Program ISPA

- Investície do infraštruktúry dopravy a životného prostredia

• Program Sapard

- Investície do oblasti pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

• Komunitárne programy

- Sokrates, Leonardo a iné

Procedurálne analógie predstupových a povstupových nástrojov.

• Predstupové nástroje

- Phare CBC
- Phare ECOSOC
- ISPA
- Sapard

• Povstupové nástroje

- Interreg III A
- ERDF, ESF
- Kohézny fond
- EAGGF
- FIGF

Štrukturálne fondy a Kohézny fond.

Štrukturálne fondy EÚ sú predovšetkým nástrojom na znižovanie ekonomických rozdielov medzi regiónmi a sociálnymi skupinami

• Európsky fond regionálneho rozvoja

(ERDF) sa zameriava na:

- podporu malých a stredných podnikov
- podporu produktívnych investícií
- rozvoj infraštruktúry
- posilnenie miestneho rozvoja

• Európsky sociálny fond (ESF) sa zameriava na:

- zaradenie nezamestnaných a znevýhodnených sociálnych skupín do pracovného života
- boj proti dlhodobej nezamestnanosti
- uľahčenie integrácie mladých ľudí do pracovného procesu
- adaptáciu pracujúcich na procesy modernizácie v priemysle
- zdokonalenie rovnakých príležitostí pre ženy a mužov
- integráciu postihnutých osôb do pracovného života

• Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (EAGGF) sa zameriava na oblasti,

príjmy z ktorých, majú charakter dotácií, určených na zachovanie poľnohospodárskej produkcie a využívanie poľnohospodárskej pôdy v rôznych oblastiach a za rôznych podmienok a na podnecovanie exportu poľnohospodárskej produkcie mimo krajín EÚ.

• Finančný nástroj na usmerňovanie rybolovu (FIGF) sa zameriava na:

- pomoc pri adaptácii a modernizácii rybného hospodárstva
- podporu regiónom, ktoré čelia štrukturálnym spoločensko-ekonomickým problémom spojeným s reštrukturalizáciou odvetvia rybného hospodárstva

- **Kohézny fond** sa zameriava na financovanie objemovo veľkých infraštruktúr v oblasti dopravy a životného prostredia. Je orientovaný projektovo nie programovo, čo v praxi znamená, že projekty financované v jeho rámci sú schvaľované v Bruseli nie v tom ktorom členskom štáte. Ide o projekty s rozpočtom nad 10 mil. EUR.

Programové dokumenty SR na čerpanie prostriedkov z EÚ fondov

- **Národný rozvojový plán** – základný programový dokument na čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu
- Operačný program - Základná infraštruktúra

– Operačný program - Priemysel a služby

– Operačný program - Ľudské zdroje

– Operačný program – Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

– Jednotný programový dokument NUTS II - Bratislava Cieľ 2

– Jednotný programový dokument NUTS II – Bratislava Cieľ 3

– Stratégia pre Kohézny fond

• Iniciatívy Spoločenstva

– Program Interreg III A – pre jednotlivé hranice

– Jednotný programový dokument pre Iniciatívu EQUAL

Inštitucionálne zabezpečenie procesov riadenia EÚ fondov

- Prípravný výbor pre štrukturálne fondy EÚ
- Riadiaci orgán pre CSF - MVR SR, Odbor riadenia pre CSF Sekcie riadenia pomoci z EÚ
- Riadiace orgány pre operačné programy
- Platobný orgán pre štrukturálne fondy - MF SR
- Kohézny fond
- Monitorovací výbor pre Kohézny fond
- Riadiaci orgán pre KF
- Platobný orgán pre KF
- Sprostredkovateľské orgány pod riadiacim orgánom pre Kohézny fond

Procesy.

1. Žiadatelia o grant z EÚ fondov

- Osoby-subjekty oprávnené na predkladanie žiadostí o poskytnutie pomoci zo štrukturálnych a Kohézneho fondu, budú vyšpecifikované v jednotlivých programových doplnkoch. Vo všeobecnosti to budú rozpočtové a príspevkové organizácie, samosprávne orgány, neziskové mimovládne organizácie a v určitých prípadoch aj podnikateľské subjekty a ďalší.
- Prijímateľ pomoci („final beneficiary“) je zodpovedný za prípravu návrhu projektu, za podanie žiadosti o grant, za zabezpečenie kofinancovania projektu z vlastných zdrojov podľa finančného modelu, ktorý sa pri tom ktorom type projektu aplikuje, a za realizáciu projektu.

2. Indikátory oprávnenosti žiadania o grant.

- Projekt je oprávnený na podporu zo štrukturálnych fondov.

- Projekt je v súlade s jedným z opatrení operačného programu.
- Projekt v sebe reflektuje procesy popísané v programovom doplnku.
- Projekt sa bude realizovať v súlade s časovými pravidlami jeho implementácie.
- Je zabezpečená minimálna výška spolufinancovania projektu.
- Projekt sleduje fundamentálne princípy operačného programu.
- Projekt má merateľné výsledky.
- Projekt je pripravený na realizáciu (podporná dokumentácia je k dispozícii).

3. Spolufinancovanie projektov

- Princíp doplnkovosti – finančná pomoc z EÚ fondov je doplnkom k verejným zdrojom, alebo súkromným zdrojom, ktorými sa spolu pokrýva celkové finančné krytie projektu.
- Finančný model – Pri čerpaní finančných prostriedkov zo ŠF sa uplatňuje model 75 na 25, kde 75% predstavujú prostriedky z EÚ a 25% národné zdroje. Pri Kohéznom fonde sa uplatňuje model 85 na 15, kde až 85% prostriedkov môže pochádzať zo zdrojov EÚ a 15% zo štátneho rozpočtu SR.

Finančné alokácie v rámci cieľov a operačných programov

SOP Priemysel a služby	133,76 MEUR
SOP Ľudské zdroje	254,19 MEUR
SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka	252,07 MEUR

OP Základná infraštruktúra	280,88 MEUR
CIEL' 1 spolu	920,90 MEUR
Cieľ 2 Spoločný programový dokument 2	33,00 MEUR
Cieľ 3 Spoločný programový dokument 3	39,90 MEUR
Iniciatívy – Interreg a Equal	56,50 MEUR
Kohézny fond	509,70 MEUR
Spolu	1 560,00 MEUR

4. Proces podávania žiadosti

- Tento proces môže mierne variovať v závislosti od operačného programu.

Vo všeobecnosti sa však bude vyžadovať, aby bol vyplnený formulár žiadosti, ktorý obsahuje základné informácie o projekte, o rozpočte, rozpisanom na jednotlivé položky a o zdôvodnení, prečo by mal byť podporovaný práve z európskych fondov. Žiadosť musí byť zaslaná príslušnému riadiacim orgánom alebo patričnému sprostredkovateľskému orgánu. Žiadosť sa posúdi z hľadiska oprávnenosti a súladu. V prípade potreby sa kladú doplňujúce otázky. Ak je žiadosť neúplná, môže byť vrátená na dopracovanie, alebo vyradená z výberového konania. Ak sa však akceptuje ako úplná a platná, bude sa hodnotiť z hľadiska dohodnutých výberových kritérií a vystaví sa rozhodnutie. Po obdržaní formálneho schválenia môžete pristúpiť k realizácii projektu.

5. Rozhodovací proces

– Každý riadiaci orgán si stanoví (po schválení monitorovacím výborom) výberovú komisiu zloženú zo zástupcov relevantných partnerov zo štátnej správy, samosprávy, mimovládnych organizácií. Pokiaľ bude potrebné, môžu sa prizvať k posúdeniu projektu experti z daného odboru. Výberová komisia rozhodne, na základe kritérií uvedených v programovom doplnku, o konečnom výbere projektov. Projekty budú obodované a riadiaci orgán prijme rozhodnutie o výbere projektu v rámci stanovenej finančnej kvóty. Riadiaci orgán potom pripraví súhrnný návrh výberu projektov.

V návrhu budú uplatnené pripomienky k nedostatkom výberu projektov, najmä ak pri výbere neboli rešpektované príslušné predpisy a smernice, kvantifikované ciele opatrení a pod. Po prejednaní a odsúhlasení sa pripraví návrh zmluvy s konečným príjemcom.

6. Hodnotenie a doba schvaľovania projektov

– ekonomický dopad (meraný podľa zmeny ekonomickej aktivity alebo zamestnanosti)
– finančná realizovateľnosť (týkajúca sa najmä projektov tretieho sektora)
– nákladová efektívnosť (prínosy v porovnaní s nákladmi na projekt)
– dopad na životné prostredie, rovnosť príležitostí, a prínos pre rozvoj regiónu
– ciele programu a opatrenia

Schvaľovací proces projektov by nemal trvať dlhšie ako 3 mesiace od prijatia úplnej žiadosti.

7. Asistencia pri vypracovávaní projektov.

– ziskové a neziskové subjekty
– odbory regionálneho rozvoja samosprávnych úradov VUC
– integrovaná sieť regionálnych rozvojových agentúr (RRA)
– siete úradov sprostredkovateľských orgánov jednotlivých operačných programov
– euroregionálne združenia a organizácie tretieho sektora
– organizácie a zamestnanci odborných inštitúcií, vysokých škôl, obchodných komôr a inštitúcií pracujúcich v predmetnom odbore

8. Základné implementačné pravidlá.

• Štrukturálne fondy – N+2

Od schválenia projektu do dvoch rokov musia byť finančné zdroje naň alokované aj vyplatené.

• Kohézny fond – N+24

Od schválenia projektu do 24 mesiacov sa musia začať práce na projekte

9. Monitorovanie projektov.

• IT Monitorovací systém

– proces programovania (v gescii MVRR SR)
– proces monitorovania účinnosti (v gescii MVRR SR)
– proces finančného riadenia (v gescii MF SR)
Vhodný systém na monitorovanie pokroku projektu založený na údajoch o výdavkoch a výstupoch. Vyžadovanie štvrtročných výkazov, v ktorých bude premietnutý pokrok v dosahovaní cieľov, ktoré boli pre projekt vopred stanovené v rozhodnutí o schválení.

10. Vrátanie grantu.

– Ak nebudú dosiahnuté ciele stanovené v projekte
– Ak nie sú dodržané zákony EÚ o verejnej súťaži a uzatváraní zmlúv
– Zisk môže byť odobratý, alebo bude reflektovaný vo výške grantu.
– Ak je grant použitý na iné účely, ako na tie, ktoré sú uvedené v projekte, alebo sa s majetkom, ktorý bol nadobudnutý prostredníctvom grantu nenakladá v súlade s projektom, alebo jednotlivými nariadeniami Európskeho spoločenstva

Kontakty a bližšie informácie.

• MVRR SR – www.build.gov.sk

Riadiaci orgán pre CSF, SPD cieľ 2, Kohézny fond a Operačný program - Základná infraštruktúra

• MPSVaR SR – www.employment.gov.sk

Riadiaci orgán Sektorového operačného programu – Ľudské zdroje a SPD cieľ 3.

• MP SR – www.land.gov.sk

Riadiaci orgán pre Sektorový operačný program – Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

• MH SR – www.economy.gov.sk

Riadiaci orgán pre Sektorový operačný program – Priemysel a služby

Ďakujem za pozornosť.

Ján Hurný
Štátny tajomník MVaRR SR

Vyhlásenie SDKÚ k základným aspektom EÚ

Na konferencii SDKÚ „Slovensko v európskom kontexte“ bolo prijaté vyhlásenie k základným aspektom Európskej únie.

SDKÚ bola najsilnejším garantom integrácie Slovenskej republiky do Európskej únie a NATO. Výsledky parlamentných volieb zo septembra 2002 umožnili SDKÚ dokončiť to, čo bolo začaté v roku 1998.

SDKÚ zostáva lídrom a garantom integračných procesov Slovenska.

Sila rozšírenej EÚ musí byť postavená na jej rôznorodosti, pluralite názorov a tradícii členských krajín.

Európska integrácia sa má prehlbovať v oblastiach, ktoré si to objektívne vyžadujú a prinesú reálne výsledky pre občanov Slovenska a únie.

Úspešnosť tohto historického procesu bude spočívať v dodržiavaní princípov solidarity a subsidiarity, súdržnosti a vlastenectva. Len tak dôjde k napĺňaniu základných cieľov únie - zabezpečeniu mieru, stability, prosperity a rozvoja kontinentu.

Ústavná zmluva

SDKÚ podporuje vytvorenie a schválenie ústavnej zmluvy, v ktorej členské štáty EÚ zostávajú primárnym článkom EÚ. Podporujeme zlučenie existujúcich zmlúv primárneho práva únie do jednej ústavnej zmluvy a priznanie právnej subjektivity EÚ.

V súvislosti so schvaľovaním ústavnej zmluvy SDKÚ verí, že Slovensko, ako aj budúce členské krajiny sa plnohodnotne zúčastnia na medzivládnej konferencii a bez ich súhlasu nedôjde k žiadnym rozhodnutiam.

SDKÚ podporuje všetky iniciatívy vedúce k prehĺbovaniu diskusie o budúcom usporiadaní EÚ a približovaní EÚ k občanom.

Charta základných práv EÚ

Ochrana základných práv a slobôd jednotlivca je jednou zo základných charakteristík európskej civilizácie. Z tohto dôvodu podporujeme priznanie právnej záväznosti a ústavného statusu charte základných práv EÚ. Ako najvhodnejší spôsob vidíme jej začlenenie priamo do textu ústavnej zmluvy. V súčasnej dobe považuje SDKÚ zmluvu o založení ES za dostatočný právny základ na uplatňovanie ochrany základných práv a slobôd jednotlivca. Budeme podporovať čo najefektívnejšie uplatňovanie týchto práv.

Inštitucionálny rámec

V záujme zabezpečenia fungovania EÚ po jej rozšírení je našim strategickým záujmom udržať rovnováhu medzi tromi základnými inštitúciami EÚ, t.j. Európskym parlamentom (EP), Európskou radou (ER) a Európskou komisiou (EK). Vytváranie nových inštitucionálnych pozícií by narušilo túto krehkú rovnováhu. Kritériá veľkosti a sily krajiny sú už v európskych inštitúciách ako EP a ER zohľadnené.

Základný princíp 1 krajina – 1 komisár so zachovaním rovnocennosti medzi jednotlivými komisármi považujeme za dôležitý prvok rovnosti členských krajín. Tento princíp považujeme za správny a budeme ho podporovať aj v budúcnosti.

Voľba predsedu komisie v EP kvalifikovanou väčšinou by posilnila postavenie oboch inštitúcií. Spolurozhodovanie EP v oblasti legislatívy by sa malo stať všeobecným pravidlom európskej normotvorby a zároveň by zvýšilo váhu EP.

Metódu konventu považujeme za osvedčenú a užitočnú, najmä v súvislosti s prípadnými novelami ústavnej zmluvy a ďalším rozšírením únie.

SDKÚ bude podporovať systém „včasného varovania“, ktorý umožní národným parlamentom (NP) preskúmať legislatívne návrhy EK a zabezpečiť, že v prípade výhrady by mohol NP členskej krajiny požiadať o preskúmanie legislatívneho návrhu. Nepodporujeme vytvorenie žiadnej ďalšej špeciálnej inštitúcie, ktorá by združovala predstaviteľov NP.

Ekonomické podmienky

SDKÚ podporuje súčasné rozdelenie kompetencií v menovej a hospodárskej oblasti medzi inštitúcie EÚ a členské krajiny. Sme presvedčení, že zachovanie výlučných kompetencií v daňovej a sociálnej oblasti na úrovni členských krajín najlepšie podporí dlhodobý hospodársky rast a kohéziu celej EÚ. SDKÚ nie je naklonená prípadnému rozšírovaniu hospodárskych a sociálnych cieľov, ktoré boli určené pri vzniku únie, v ústavnej zmluve.

SDKÚ je presvedčená, že efektívne fungovanie spoločného trhu EÚ nie je podmienené harmonizáciou daní a je plne zlučiteľné s existenciou rôznych daňových systémov a systémov sociálneho zabezpečenia v rámci EÚ. Daňová konkurencia

medzi jednotlivými členskými krajinami navyše zabránuje rastu daňového zaťaženia a prispieva k celkovému zlepšovaniu podnikateľského prostredia. Tým sa vytvárajú najvhodnejšie predpoklady pre konvergenciu nových členských krajín, ako aj ďalší rozvoj súčasných členov.

SDKÚ bude podporovať všetky aktivity, ktoré povedú k splneniu podmienok Maastrichtských kritérií, ktoré sú nevyhnutné na vstup do EMÚ, ale so zreteľom na udržanie stáleho ekonomického rastu. Na druhej strane očakávame, že Slovensko a ostatné prístupujúce krajiny nebudú vstupovať do EMÚ za prísnejších podmienok ako jej súčasní členovia.

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

Základom skutočnej SZBP musí byť existencia politickej vôle všetkých členských krajín - vôle koordinovať pozície a nájsť spoločné stanovisko. SDKÚ chápe budovanie SZBP ako legitímnu, nevyhnutnú a potrebnú súčasť prehlbovania integračného procesu. SDKÚ podporuje myšlienku zahranično-politického reprezentanta, ktorý vznikne zlúčením funkcií vysokého predstaviteľa pre SZBP a komisára pre zahraničné vzťahy.

Pozícia tzv. ministra zahraničných vecí EÚ však nevyrieši problémy spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. V prvom rade bude nevyhnutné definovať spoločný koncept tejto politiky, zaisťujúci únii dôveryhodnosť. Prípravovaná bezpečnostná stratégia EÚ by mala stanoviť základné zásady a ciele zahraničnej,

bezpečnostnej a obrannej politiky únie. SDKÚ zastáva stanovisko, že úloha EÚ ako bezpečnostného aktéra bude efektívna a zmysluplná len za predpokladu racionálnej delby úloh so Severoatlantickou alianciou. V tejto súvislosti únie potrebuje vyrovnáť priepastný rozdiel vo vojenských kapacitách v porovnaní s USA.

Úzka spolupráca NATO a EÚ je predpokladom, že únia bude rešpektovaným partnerom a hráčom na medzinárodnej scéne. Transatlantický a európsky bezpečnostný systém vnímame ako systémy komplementárne, nie konkurenčné. Považujeme za nevyhnutnosť udržať charakter NATO ako akcie-schopnej obrannej aliancie. Želáme si, aby EÚ bola spoločensvom pokračujúcim v spojeneckej súčinnosti s USA.

SDKÚ nebude podporovať vytvorenie zahraničnej služby EÚ popri službách členských krajín.

SDKÚ podporuje väčšiu akcie-schopnosť EÚ v otázkach obrany a bezpečnosti, ktorá však bude v súlade s národno-štátnym záujmom Slovenska.

Záver

Členstvo v EÚ je príležitosť pre Slovensko, pre všetkých občanov našej vlasti, je to príležitosť byť súčasťou veľkej zjednotenej prosperujúcej a mierovej Európy, je to príležitosť využívať možnosti, vyplývajúce z členstva, je to príležitosť ovplyvňovať jej budúcnosť. SDKÚ bude venovať stálu pozornosť otázkam prípravy na čerpanie fondov EÚ. Uvedomujúc si zodpovednosť voči občanom Slovenska SDKÚ bude klást veľký dôraz na výber vlastných kandidátov na prácu v európskych inštitúciách.

KONFERENCIA SDKÚ
Slovensko v európskom kontexte
Prešov, 12. júla 2003

Vydavateľ : Ústredná kancelária SDKÚ
Grafický návrh : Studio Wanted design
Tlač : La print, spol. s r.o.
Zostavila : Mária Mikušová, Oddelenie analýz a vzdelávania SDKÚ
Editor : Štefan Škutéty, Oddelenie zahraničných vzťahov SDKÚ
Fotografie : Eva Ohrablová